

Harmonie

Een verbinding tussen (beginnende) ondernemers in de muziekindustrie en het muzikaal intellectueel eigendom.

A.M.A. van der Heijde - s1117270

DE DANCE-ADVOCAAT
MEDIA, ARTS & ENTERTAINMENT

Harmonie

Een verbinding tussen (beginnende) ondernemers in de muziekindustrie en het muzikaal intellectueel eigendom.

Hogeschool Leiden
Verantwoordingsverslag
Anouk van der Heijde
s1117270
RE4

Afstudeerbegeleider
Onderzoeksdocent
Afstudeerorganisatie
Opdrachtgever

Opleiding HBO-rechten
15 juni 2022 – reguliere kans
Collegejaar 2021 - 2022
module: HBR-4-AS17-AS

Mw. Mr. A. Filemon
Dhr. Mr. Drs. G. Kuiper
De Dance-advocaat
Dhr. Mr. S. Petit

Voorwoord

Leiden, 15 juni 2022.

Voor u ligt het verantwoordingsverslag van het onderzoek dat ik heb verricht bij mijn opdrachtgever, de Dance-advocaat. Met dit verslag sluit ik met veel plezier vier mooie jaren af op de Hogeschool Leiden. Dit verslag is een goede afsluiting en weergave van de kennis die ik de afgelopen jaren heb vergaard.

Direct werd ik geïnspireerd door de presentatie van Anne-Fleur Filemon tijdens het kick-off college van de scripties, waarbij zij de afstudeeropdracht bij de Dance-advocaat toelichtte. Dit leidde tot de samenwerking tussen Sander Petit van de Dance-advocaat en Anne-Fleur Filemon als mijn begeleider.

Het muzikaal intellectueel eigendom was voor mij een interessant rechtsgebied om te onderzoeken. Ik ben ervan overtuigd dat dit onderzoek zijn vruchten hierover nader heeft afgeworpen.

Dit verslag zou er niet zijn zonder de hulp van alle mensen om mij heen, zoals mijn ouders, vriendinnen en mijn vriend. Bij hen heb ik rust, steun en goede raad gevonden. Daar ben ik hen erg dankbaar voor.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Anouk van der Heijde

Samenvatting

Dit onderzoek is geschreven bij Sander Petit van de Dance-advocaat te Amsterdam. Hij is gespecialiseerd in *het intellectueel eigendomsrecht*: het rechtsgebied dat centraal staat in de Nederlandse muziekindustrie. Zijn dagelijkse praktijk behandelt contractonderhandelingen; commerciële overeenkomsten en de bescherming van creatieve rechten.

In de muziekindustrie worden veel verschillende soorten contracten afgesloten door een variatie aan contractspartijen. Deze contractspartijen zijn doorgaans (beginnende) ondernemers in de muziekindustrie, zij hebben weinig tot geen kennis van het recht. Hierdoor is het voor hen onduidelijk welke rechten worden verdisconteerd in de contracten die ze afsluiten en in welke mate ze deze rechten overdragen of licentiëren aan de andere contractspartij.

Dit heeft geleid tot de centrale vraag die luidt als volgt:

*Welk advies kan ‘De Dance-advocaat’ aan **beginnende ondernemers in de muziekindustrie** geven ten aanzien van contracten met betrekking tot de **muziekrechten**, rekening houdend met de Nederlandse- en internationale juridische terminologie, op grond van literatuuronderzoek; dossieronderzoek en het Legal Design Thinking Process?*

In het theoretisch-juridische kader van dit onderzoek is gekeken naar de wetten die centraal staan: de Auteurswet en de Wet op de Naburige rechten. Daarnaast is onderzoek verricht naar het Auteurscontractenrecht en de DSM – richtlijn. Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van vakliteratuur, publicaties en recente uitspraken op het gebied van het muzikaal intellectueel eigendom. Op deze manier is een helder overzicht tot stand gekomen waarin de wet- en regelgeving met betrekking tot muziekrechten centraal staat. Er is onder andere uiteengezet wie de hoofdrolspelers zijn in de Auteurswet en de Wet op de Naburige rechten. Tevens is onderzocht wat hun rechten en plichten zijn met betrekking tot hun auteursrechtelijk beschermde werk of hun uitvoering.

Aan de hand van het theoretisch-juridisch kader is een aantal topics tot stand gekomen dat is onderzocht in het dossieronderzoek. Het doel van dit onderzoek is inzicht te krijgen in hoe de juridische basis wordt toegepast in de praktijk. Meer specifiek is gekeken naar de implementatie van de wet Auteurscontractenrecht en de DSM-richtlijn in de periode van 2015 tot en met 2022. Hierbij is aandacht besteed aan de volgende topics:

- de contractspartijen;
- het contractsobject;
- het soort recht;
- de afstand van de persoonlijkheidsrechten;
- de billijke vergoeding;
- de mate van exclusiviteit;
- de transparantieverplichting.

Vervolgens is middels een Legal Design Thinking Process een beroepsproduct tot stand gekomen. Hiermee wordt een overzicht gegeven van de Auteurswet en de Wet op de Naburige Rechten dat makkelijk leesbaar is voor de beginnende ondernemer in de muziekindustrie.

Aan de Dance-advocaat kan worden geadviseerd om de Auteurscontractenwet en de DSM-richtlijn beter te implementeren in de muziekcontracten. Hierbij moet de focus worden gelegd op het opnemen van (een verwijzing naar) de billijke vergoeding en de transparantieplichting. Daarnaast kan hij aan de beginnende ondernemers in de muziekindustrie adviseren om in de muziekcontracten de contractspartijen en hun verplichtingen dicht bij de letter van de wet uit te leggen, om zo misverstanden te voorkomen. Uit het dossieronderzoek is gebleken dat dit in de meerderheid van de gevallen niet secuur wordt geformuleerd. Het is derhalve raadzaam hier meer aandacht aan te besteden. Daarnaast is het raadzaam om bij de uitleg van muziekcontracten de infographic te gebruiken om zo de Auteurswet en de Wet op de Naburige Rechten te illustreren.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
Lijst met Afkortingen.....	7
Deel 1: Inleiding en probleemstelling.....	9
<i>Hoofdstuk 1: Aanleiding en probleemanalyse.....</i>	<i>9</i>
1.1. Aanleiding	9
1.2. De Dance-advocaat.....	9
1.3. Het praktijkprobleem	10
1.4. Muziekauteurscontractenrecht	10
<i>Hoofdstuk 2: Doelstelling, centrale vraag en deelvragen</i>	<i>13</i>
2.1. Doelstelling	13
2.2. Centrale vraag	13
2.3. Deelvragen	13
<i>Hoofdstuk 3: Methoden van onderzoek</i>	<i>14</i>
3.1. Theoretisch-juridisch onderzoek	14
3.2. Praktijkonderzoek	14
<i>Hoofdstuk 4: Leeswijzer</i>	<i>16</i>
Deel 2: Het juridisch kader	17
<i>Hoofdstuk 5: Het Auteursrecht</i>	<i>17</i>
5.1. Het auteursrecht in Nederland	17
5.2. Soort recht	17
5.3. Ontstaan	18
5.4. De maker	18
5.5. Het werk.....	19
5.6. Rechten te ontleen uit het auteursrecht	21
5.7. Auteursrechtinbreuk	27
<i>Hoofdstuk 6: Wet op de Naburige rechten</i>	<i>28</i>
6.1. Inleiding	28
6.2. Totstandkoming Wet op de Naburige rechten	28
6.3. De uitvoerende kunstenaar en de fonogrammenproducent	28
6.4. Opnamerecht.....	29
6.5. Reproductierecht	30
6.6. Verspreidingsrecht.....	31
6.7. Openbaarmakingsrecht en de persoonlijkheidsrechten	31
6.8. Overdracht en licenties.....	32
6.9. Collectieve beheersorganisaties – Sena en NORMA.....	32
<i>Hoofdstuk 7: Het muziekauteurscontractenrecht</i>	<i>33</i>
7.1. De Wet Auteurscontractenrecht 2015.....	33
7.2. DSM-richtlijn 2019	33
7.3. Deelconclusie juridisch kader.....	35
Deel 3: Praktijkonderzoek.....	36
<i>Hoofdstuk 8: Dossieronderzoek</i>	<i>36</i>
8.1 Contractspartijen	36
8.2 Contractsubject.....	37
8.3 Soort recht	37
8.4 Afstand persoonlijkheidsrechten	38
8.5 Billijke vergoeding.....	39

8.6 Exclusiviteit	40
8.7 Transparantieplichting	41
8.8 Deelconclusie dossieronderzoek	41
<i>Hoofdstuk 9: Enquête onderzoek</i>	42
9.1. Werkzaam in de Nederlandse muziekindustrie	42
9.2. Beroepsomschrijving	42
9.3. Voorkennis van het recht	43
9.4. Kennismedium	43
9.5. Vorm eindproduct	44
9.6. Vormgeving eindproduct	44
9.7. Informatie over het eindproduct	44
9.8. Deelconclusie enquête-onderzoek	45
<i>Hoofdstuk 10: Het Legal Design Thinking Process</i>	46
10.1. Empathize	46
10.2. Define en Ideate	47
10.3. Prototype en test	48
Deel 4: Conclusies en aanbevelingen	50
Juridisch kader	50
Dossier- en enquête-onderzoek	50
Legal Design Thinking Process	51
Aanbevelingen	52
Bronnenlijst	53
Bijlagen	57
<i>Bijlage 1: Definitieve versie eindproduct</i>	57
<i>Bijlage 2: Testversie: Infographic versie 5</i>	58
<i>Bijlage 3: Testversie: Andere uitvoering infographic</i>	59
<i>Bijlage 4: Infographic versie 4</i>	60
<i>Bijlage 5: Infographic versie 3</i>	61
<i>Bijlage 6: Infographic versie 2</i>	62
<i>Bijlage 7: Infographic versie 1</i>	63
<i>Bijlage 8: Legenda dossier onderzoek</i>	64
<i>Bijlage 9: Dossieronderzoek</i>	65
<i>Bijlage 10: Vragen enquête-onderzoek (vragen 1 t/m 2a)</i>	66
<i>Bijlage 11: Vragen enquête-onderzoek (vragen 3 en 4)</i>	67
<i>Bijlage 12: Vragen enquête-onderzoek (vragen 5 t/m 7)</i>	68
<i>Bijlage 13: Promotietekst voor het enquête-onderzoek op LinkedIn</i>	69
<i>Bijlage 14: Tweet van de Dance-Advocaat ter verspreiding van het enquête-onderzoek</i>	70
<i>Bijlage 15: Template gebruikt voor de empathy map</i>	71
<i>Bijlage 16: Empathy map voor ondernemers in de muziekindustrie</i>	72
<i>Bijlage 17: Persona 1: Michel</i>	73
<i>Bijlage 18: Persona 2: Sanne</i>	73
<i>Bijlage 19: Mogelijke oplossingen voor het kernprobleem</i>	74

Lijst met Afkortingen

art.	artikel(en)
Aw	Auteurswet

CvR	Conventie van Rome
DSM	Digital Single Market
HvJ EU	Hof van Justitie van de Europese Unie
LDTP	Legal Design Thinking Process
MvT	Memorie van Toelichting
WNR	Wet op de Naburige Rechten

Deel 1: Inleiding en probleemstelling

Hoofdstuk 1: Aanleiding en probleemanalyse

1.1. Aanleiding

Rappers in de clinch met hun labels, wurgcontracten voor deelnemers aan een talentenjacht; een vrouwelijke artiest die een geheel album opnieuw uitbrengt, er is altijd wel wat aan de hand in de muziekwereld.^{1,2} Naast dat er de sterren van de hemel worden gezongen, vernieuwende beats worden gemaakt en spectaculaire shows worden neergezet, bestaat er ook een andere kant van deze creatieve industrie: een wirwar aan contracten waarin alle verplichtingen van partijen worden vastgelegd. Deze verplichtingen van ondernemers in de muziekindustrie worden vastgelegd in verschillende soorten contracten met (vaak) moeilijke terminologie voor de betrokkenen. Soms worden contracten zo complex gemaakt en staan ze ver af van de bepalingen uit de Auteurswet en de Wet op de Naburige rechten.

Sluiten deze contracten nog goed aan bij het Nederlandse recht en hebben beide partijen dezelfde betekenis gegeven aan wat is afgesproken in het contract?

1.2. De Dance-advocaat

Sander Petit van de Dance-advocaat specialiseert zich in het intellectuele eigendomsrecht. Zijn praktijk richt zich op contractonderhandelingen, commerciële overeenkomsten en de bescherming van creatieve rechten. Het doel van de Dance-advocaat is door middel van innovatieve advocatuur en heldere afspraken een passende oplossing te vinden voor ambitieuze ondernemers en artiesten die hun talent maximaal willen benutten om aan de top te komen, of daar te blijven.³

Heldere afspraken binnen het contract en een begrijpelijke uitleg kunnen bijvoorbeeld door een duidelijke infographic worden weergegeven. Hierdoor wordt voor de betrokkenen duidelijk met welk recht zij te maken hebben. Daarnaast is voor een beginnende ondernemer in de muziekindustrie duidelijk welke stappen hij van een muziekcontract doorloopt.

Om tot een overzichtelijk en duidelijk beroepsproduct te komen is onderzoek gedaan naar de verschillende wetten waarmee ondernemers in de muziekindustrie te maken hebben. Daarnaast is door middel van dossieronderzoek en het Legal Design Thinking Process (LDTP) een aantal infographics gefabriceerd die aansluiten bij de oplossing van het praktijkprobleem.

¹ Michiel de Vos, 'Waarom Taylor Swift haar oude albums opnieuw opneemt en uitbrengt', NU.nl 12 november 2021.

² Showredactie, 'ITV past contracten aan: deelnemers The Voice mogen muziek uitbrengen', [AD](#) 2 maart 2022.

³ S. Petit, 'Over mij', [danceadvocaat.nl](#).

1.3. Het praktijkprobleem

Het praktijkprobleem is als volgt: beginnende ondernemers in de muziekindustrie hebben weinig tot geen kennis van het recht en weten daardoor niet helemaal wat ze precies afspreken in de contracten die ze sluiten met verschillende partijen. Het is onduidelijk welke rechten zijn verdisconteerd in de muziekovereenkomsten, en welke rechten zij nog kunnen behouden na het tekenen van een muziekovereenkomst.

Het rechtsgebied dat centraal staat bij deze problemen is het muzikaal intellectueel eigendomsrecht. Hieronder vallen de Auteurswet (Aw) en de Wet op de Naburige Rechten (WNR). Over deze wetten kan verwarring ontstaan bij beginnende ondernemers in de muziekindustrie. Soms zijn de rechten in contracten zo ver door verdisconteerd, dat de basis van het contract, ver te zoeken is. Daarnaast is vaak sprake van interpretatieverschillen bij de contractspartijen. Deze onduidelijkheden en interpretatieverschillen zorgen voor frictie bij partijen die een afspraak willen naleven. Deze problemen uitzoeken kosten veel tijd, geld en moeite.

Daarom is onderzoek gedaan naar de verschillende wetten waarmee ondernemers in de muziekindustrie te maken hebben en is door middel van dossieronderzoek, enquêtes en het *Legal Design Thinking Process* een infographic tot stand gekomen die aansluit bij de oplossing van het praktijkprobleem.

1.4. Muziekauteurscontractenrecht

Het muziekauteurscontractenrecht is niet geborgd in een op zichzelf staande wet. Het is verweven in de Auteurswet en in de Wet op de Naburige Rechten. Ter verduidelijking worden deze wetten in dit onderzoek samen genoemd in het begrip 'muzikaal intellectueel eigendom'.

Het muziekauteurscontractenrecht heeft als doel de artiest (de maker of de uitvoerder van het werk) te beschermen. In het muziekauteurscontractenrecht maken partijen onderling veel verschillende afspraken over de inkomsten die ze kunnen verdienen met hun gemaakte werk. Hierbij kun je denken aan een contract voor het uitbrengen van een album, een managementovereenkomst of een labelovereenkomst waardoor zij kunnen profiteren van de bekendheid van een bestaand label.

1.4.1. Auteursrecht

Het auteursrecht ligt aan de basis van het muzikaal intellectueel eigendom, het wordt grotendeels geharmoniseerd door Europese richtlijnen en heeft een absoluut en exclusief karakter.

Uit het auteursrecht kan men verschillende rechten ontleen, de belangrijkste zijn de exploitatie- en de persoonlijkheidsrechten.⁴ Een exploitatierecht geeft aan een auteur, of in het geval van dit onderzoek, een ondernemer in de muziekindustrie, de mogelijkheid om bepaalde exploitatie van zijn werk toe te staan om zo een vergoeding te verdienen, of juist handelingen te verbieden.

Het exploitatierecht heeft een overdraagbaar karakter (volgens art. 2 lid 1 Aw) dat betekent dat je het ook kan overdragen of licentiëren aan andere partijen. Dat maakt het exploitatierecht zeer interessant voor de muziekindustrie.

Voor zo'n overdracht of (exclusieve) licentie is een (onderhandse) akte vereist (volgens art. 2 lid 3 Aw). Dit aktevereiste bestaat om de auteur te beschermen, zodat hij niet te lichtzinnig denkt over het overdragen van zijn werk. Auteurs dragen hun recht vaak over aan de producent. Daarvoor kunnen ze verschillende bedragen ontvangen. Dit exploitatierecht is dan ook vaak het recht waarover wordt verdisconteerd in muziekcontracten.

Daarnaast heb je binnen de Auteurswet ook de persoonlijkheidsrechten (volgens art. 25 Aw lid 1 sub a – d).⁵ Dit zijn de rechten die het werk beschermen, zodat het werk intact blijft. Daarnaast waakt het persoonlijkheidsrecht ervoor, dat het werk van de ondernemer in de muziekindustrie onder de juiste naamsvermelding naar buiten wordt gebracht, zodat hij daarvoor de juiste erkenning geniet. Dit recht is niet overdraagbaar, maar hiervan kan wel afstand worden gedaan (art. 25 lid 1 jo. lid 3 Aw).

AUTEURSRECHT IN NEDERLAND

Auteurswet

WNR

Anouk van der Heijde

Figuur 1: Afbeelding die de reikwijdte van de Auteurswet en de Wet op de Naburige rechten illustreert.

⁴ Visser, 2013, p. 35.

⁵ Knock, 2015, p. 53.

1.4.2. Wet op de Naburige rechten

De Wet op de Naburige Rechten (WNR) is zeer nauw verwant aan de Auteurswet. Zij beschermt de prestaties van uitvoerende kunstenaars, zoals de fonogrammen van producenten, filmproducenten die een opname maken van een videoclip of artiesten die een lied uitvoeren, geschreven door een tekstschrijver.^{6,7} Uitvoerende kunstenaars zoals musici of filmmakers, leveren met het uitvoeren van auteursrechtelijke beschermde werken, een creatieve prestatie, maar deze prestatie is vaak niet vatbaar voor auteursrechtelijke bescherming.⁸ Daarom bestaat voor de naburige rechten een op zichzelf staande bescherming, de WNR.

Doordat de naburige rechten en auteursrechten bescherming bieden, betekent het dat in de praktijk een beroep kan worden gedaan op de Auteurswet en op de WNR. Dit kan zich voordoen indien een artiest zijn eigen liedjes speelt bij een optreden; dan is hij zowel auteur als uitvoerend kunstenaar.

De Auteurswet en de Wet op de Naburige Rechten liggen aan de basis van (bijna) ieder muziekcontract. Als je die basis begrijpt en weet hoe deze in elkaar steekt, dan weet je ook beter hoe je je rechten kan verdisconteren in het contract. Zonder goede fundering staat immers geen sterk huis.

⁶ Kamerstukken II 1988/89, 21244, nr. 3, (MvT) p. 4.

⁷ Knock, 2015, p. 79.

⁸ Beaufort, 1932.

Hoofdstuk 2: Doelstelling, centrale vraag en deelvragen

2.1. Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is een beroepsproduct te creëren door middel van het *Legal Design Thinking Process*. Met dit product kan de opdrachtgever, de Dance-advocaat, zijn cliënten op een laagdrempelige wijze adviseren over het muzikaal intellectueel eigendom.

Door de rechten van de cliënten in kaart te brengen en hun uit te leggen hoe deze een rol spelen in de relevante contracten wordt de oplossing geboden voor de bovengenoemde probleemstelling. Door een makkelijk leesbaar overzicht te maken, kunnen cliënten slimmere deals maken door bewuste kennis van hun rechten in muziekcontracten. Dit leidt tot een beter resultaat voor de cliënt met optimale inkomsten en een beperking van mogelijke risico's.

2.2. Centrale vraag

*Welk advies kan 'De Dance-advocaat' aan **beginnende ondernemers in de muziekindustrie** geven ten aanzien van contracten met betrekking tot de **muziekrechten**, rekening houdend met de Nederlandse- en internationale juridische terminologie, op grond van literatuuronderzoek, dossieronderzoek en het Legal Design Thinking Process?*

Onder **beginnende ondernemers in de muziekindustrie** wordt in dit onderzoek verstaan: tekstdschrijver, componist, uitvoerend artiest, platenmaatschappij, muziekuitgever en collectieve beheersmaatschappij. Beginnende ondernemers zijn 0 – 2 jaar werkzaam in de Nederlandse muziekindustrie en hebben nog weinig tot geen ervaring met muziekrechten.

Onder **muziekrechten** wordt verstaan: de Auteurswet en de Wet op de Naburige rechten.

2.3. Deelvragen

2.3.1. Theoretisch-juridische deelvragen:

1. Op welke manier spelen de Auteurswet, de Wet op Naburige Rechten en het contractenrecht een rol voor beginnende ondernemers in de muziekindustrie in Nederland?
2. Welke rechten en plichten hebben de volgende ondernemers in de muziekindustrie: tekstdschrijvers / uitvoerende artiesten / platenmaatschappij / muziekuitgever / collectieve beheersmaatschappijen in de muziekindustrie in Nederland?

2.3.2. Praktijkgerichte deelvragen:

3. Welke wetten komen het meeste voor in contracten voor de muziekindustrie in Nederland?
4. Wat spreken partijen in de muziekindustrie onderling met elkaar af inhoudelijk gezien in muziekcontracten?
5. Wat zijn de mogelijkheden om een eenduidige uitleg te creëren van verschillende soorten contracten in de muziekindustrie?

Hoofdstuk 3: Methoden van onderzoek

3.1. Theoretisch-juridisch onderzoek

De theoretisch-juridische deelvragen dienen om de verschillende wetten van dit onderzoek beter in kaart te brengen en de juridische relevantie van dit onderzoek. Bij de beantwoording van deze deelvragen is gebruik gemaakt van relevante wetgeving, regelgeving en literatuur. Allereerst is gekeken naar de Auteurswet, vervolgens is de Wet op de Naburige Rechten behandeld en als laatste is een hoofdstuk gewijd aan het muziekauteurscontractenrecht, hierin is aandacht besteed aan de DSM-richtlijn en de Auteurscontractenwet.

Voor het juridisch kader is gebruik gemaakt van vakliteratuur en de Memorie van Toelichting, de wetsgeschiedenis en verschillende publicaties. Voor de volledige lijst verwijs ik naar de bronnenlijst. De variatie aan bronnen vergroot de betrouwbaarheid van het onderzoek. In eerste instantie werd veelal verwezen naar handboeken die een oordeel velden over de primaire bronnen. Omwille van het onderzoek zijn deze bronnen later aangepast naar de primaire bronnen, waarnaar de handboeken verwezen.

De jurisprudentie die is gebruikt in dit onderzoek is relevant en actueel. In de arresten en uitspraken worden de rechtsregels toegelicht die belangrijk zijn voor ondernemers in de muziekindustrie. Daarom zijn er veelal arresten gebruikt waarin een musicus of muziekwerk centraal staat. Hierbij is onderzoek gedaan naar Europese jurisprudentie, waarbij de focus lag op de beantwoording van prejudiciële vragen over auteursrechtelijke geschillen in de muziekindustrie.

In dit onderzoek is een aantal keer verwezen naar websites van organisaties betrokken bij het muziekauteurscontractenrecht, zoals Buma/Stemra en SENA. Bij het verwijzen en het gebruik van de bronnen is altijd de actualiteit het belangrijkste geweest.

Ter illustratie van het juridisch kader zijn afbeeldingen toegevoegd die door mij zijn ontworpen. Deelvragen 1 en 2 zijn beantwoord met het theoretisch-juridisch onderzoek.

3.2. Praktijkonderzoek

De praktijkgerichte vragen zijn erop gericht inzichten te krijgen in de muziekindustrie die niet uit de literatuur kunnen worden ontleend. De praktijkgerichte vragen zijn beantwoord door middel van dossieronderzoek en enquête-onderzoek. Het praktijkonderzoek stond vooral in het teken van het *Legal Design Thinking Process* om inzicht te krijgen in de belanghebbenden die gebruik zullen maken van het eindproduct: een infographic.

3.2.1. Dossieronderzoek

In eerste instantie waren 25 dossiers beschikbaar voor het dossieronderzoek. Dat waren te weinig dossiers om een weloverwogen conclusie te kunnen stellen. Daarom zijn hieraan nog 25 dossiers toegevoegd. Zo zijn uiteindelijk 50 dossiers geanalyseerd. Deze 50 dossiers bieden een brede representatie van de verscheidenheid aan muziekcontracten in Nederland en zorgen voor een betrouwbaar en valide onderzoek.

De dossiers zijn verschillende soorten muziekcontracten, deze contracten zijn gesloten door de ondernemers uit de muziekindustrie die nader gespecificeerd zijn in de centrale vraag.

Het contractsobject van de dossiers was telkens een muziekstuk of een muziekwerk. Een aantal dossiers zijn Engelstalig. Mijn beheersing van de Engelse taal is echter ruim voldoende waardoor interpretatieverschillen zijn voorkomen en onbetrouwbare resultaten zijn vermeden.

De contracten zijn opgenomen in het dossieronderzoek indien zij zijn opgesteld naar Nederlands recht en indien zij uit de periode tussen 2015 en 2022 komen. Deze periode is gekozen, omdat in 2015 de auteurscontractenrichtlijn in Nederland is ingevoerd en in 2021 de DSM-richtlijn volledig is geïmplementeerd in Nederland. Hierdoor zijn de contracten actueel en daardoor wordt de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek gewaarborgd.

De topics die zijn gebruikt in het dossieronderzoek zijn tot stand gekomen op basis van het literatuuronderzoek. Dit heeft geresulteerd in de volgende 7 topics:

1. Contractspartijen;
2. Contractsobject;
3. Soort recht;
4. Afstand van persoonlijkheidsrechten;
5. Opname van een billijke vergoeding;
6. Exclusiviteit;
7. Transparantieverplichting;

De context van de topics wordt uitgelegd in de bijhorende legenda, deze is terug te vinden in bijlage 8. Deelvragen 3 en 4 zijn beantwoord door het dossieronderzoek.

3.2.2. Enquête-onderzoek

De bevindingen uit het dossieronderzoek worden ondersteund door het enquête-onderzoek. Het doel van het enquête-onderzoek was inzicht te krijgen in wie de partijen zijn in de Nederlandse muziekindustrie en wat hun behoeftes zijn met betrekking tot informatievoorziening.

In eerste instantie was het de bedoeling deze informatie te verkrijgen door middel van het afnemen van interviews. Omwille van de tijd en de wens van de opdrachtgever is echter geprobeerd deze interviews in de vorm van een enquête uit te zetten.

Hierdoor mis je specifieke antwoorden van experts en daarnaast bestaat er geen mogelijkheid om door te vragen. Dit is meegenomen in de weging van de resultaten van het enquête-onderzoek. Echter was het wel mogelijk om met het enquête-onderzoek de juiste doelgroep te bereiken.

Aangezien het een ondersteunend onderzoek is aan het hoofdonderzoek(het dossieronderzoek); biedt een response van 25 ingevulde enquêtes voldoende indicatie voor een valide en betrouwbaar onderzoek.

Uiteindelijk hebben 38 respondenten de enquête ingevuld. Hiermee is het beoogde aantal van 25 respondenten ruimschoots overschreden.

Deelvraag 5 is gedeeltelijk beantwoord door de het enquête-onderzoek.

3.2.3. Legal Design Thinking Process

Omwille van het onderzoek en de wens van de opdrachtgever is ervoor gekozen om gebruik te maken van de stappen van het *Legal Design Thinking Process*. Deze methode kijkt vanuit verschillende invalshoeken naar het centrale vraagstuk. In deze methode staan de belanghebbenden, ook wel actoren genoemd, centraal. Door deze methode toe te passen, is het mogelijk een goed en duidelijk inzicht te krijgen in welk product het beste past bij de specifieke doelgroep. Deelvraag 5 is gedeeltelijk beantwoord door het *Legal Design Thinking Process*. Deze methode wordt nader toegelicht in deel 3, hoofdstuk 10.

Hoofdstuk 4: Leeswijzer

In het eerste deel van het verantwoordingsverslag is uitgebreid aan bod gekomen wat de aanleiding van het onderzoek is, wie de opdrachtgever is, met welk praktijkprobleem de opdrachtgever kampt, wat het doel is van het onderzoek en wat de onderzoeksmethoden zijn.

In het volgende deel van het onderzoek staat het juridisch kader centraal. Hierin wordt de relevante literatuur, wet- en regelgeving en vaste rechtspraak behandeld omtrent de Auteurswet, de Wet op de Naburige Rechten en het Muziekauteursrecht.

Hierna volgt het derde deel: de resultaten van het praktijkonderzoek. Vervolgens worden in het laatste deel de conclusies en aanbevelingen behandeld. Verder bevat het onderzoek een beroepsproduct: een infographic gericht op beginnende ondernemers in de muziekindustrie, die de Auteurswet en de Wet op de Naburige Rechten behandelt.

Deel 2: Het juridisch kader

In het juridisch kader worden de literatuur en jurisprudentie behandeld. Hierin wordt ingegaan op het auteursrecht in Nederland: de Auteurswet, de Wet op de naburige rechten, het Auteurscontractenrecht en de DSM-richtlijn.

Hoofdstuk 5: Het Auteursrecht

Dit hoofdstuk behandelt het auteursrecht in Nederland; het soort recht; het ontstaan van het auteursrecht; de maker; het werk en de rechten die men kan ontleen uit het auteursrecht.

5.1. Het auteursrecht in Nederland

Het auteursrecht in Nederland stamt af van de Auteurswet 1912. Deze tekst is grotendeels gekopieerd uit de Berner Conventie van 1886, het grootste internationale verdrag met betrekking tot het auteursrecht.⁹ Daarna heeft de wet zich verder ontwikkeld door de implementatie van andere internationale verdragen en technologische revolutie van de afgelopen jaren.¹⁰

Het doel van het auteursrecht in Nederland is het beschermen van de maker en het stimuleren van creativiteit.¹¹ Daarnaast zorgt de Auteurswet (Aw) ervoor dat een evenwicht bestaat tussen het belang van de kunstenaar enerzijds en het belang van de gebruikers van zijn werken anderzijds.¹² Dit evenwicht wordt als volgt geïllustreerd: een kunstenaar moet de ruimte en bescherming kunnen genieten zodat hij nieuwe werken kan creëren. Daarnaast moet een gebruiker, bijvoorbeeld een muzikliefhebber, de ruimte genieten om naar de kunst van de maker te kunnen luisteren of te kijken.

Wanneer dit evenwicht in stand wordt gehouden, kunnen nieuwe werken worden gecreëerd in het belang van beide partijen. Het auteursrecht maakt samen met de naburige rechten deel uit van het intellectueel eigendomsrecht, en daarmee het private rechtssysteem in Nederland.¹³

5.2. Soort recht

Het auteursrecht is een absoluut en exclusief recht, dit houdt in dat je het auteursrecht tegenover iedereen mag invoeren. Dat valt te concluderen uit de passage 'uitsluitend recht' (volgens art. 1 Aw).

Aan de absoluteheid van het auteursrecht zijn wel een aantal beperkingen gebonden, zo blijkt uit de Memorie van Toelichting (MvT) en uit artikel 18a Aw.¹⁴ Het auteursrecht is namelijk verbonden aan een *de minimis*-regel. De *de minimis*- of ook wel *fair use*-regel, zorgt ervoor dat indien minimaal gebruik wordt gemaakt van een auteursrechtelijk beschermd werk, niet direct ongewenste gevolgen worden ingeroepen, zoals bijvoorbeeld handhaving of hoge administratieve lasten die daarmee zijn gemoeid. Je komt de *fair use* regel bijvoorbeeld tegen bij het beleid van het platform YouTube.¹⁵ Op

⁹ Knock, 2015, p. 17.

¹⁰ Zoals de implementatie van The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS) en de Verdrag van de Wereldorganisatie voor de intellectuele eigendom inzake auteursrecht (WCT) uit 1996.

¹¹ Spoor, Verkade & Visser, p. 12.

¹² Watt, 2000, p. 12.

¹³ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 16.

¹⁴ Kamerstukken II 2001/2, 28482 nr. 3 (MvT, p. 52).

¹⁵ 'How YouTube Works, Richtlijnen en beleid, Auteursrecht, Fair Use', [youtube.com](https://www.youtube.com/policy).

dit platform kunnen de *creators* (mensen die video's op YouTube plaatsen) hele korte stukjes muziek laten horen, zonder dat ze geconfronteerd worden met een auteursrechtelijke claim.¹⁶

Het auteursrecht komt - in beginsel - toe aan 'de maker van een werk': de auteursrechthebbende. Hij kan zijn werk overdragen of licentiëren. Dit overdraagbare karakter komt uit de passage 'diens rechtverkrijgenden' uit art. 1 Aw jo. art. 2 lid 3 Aw.

5.3. Ontstaan

Het auteursrecht ontstaat vanzelf, je hoeft geen akte op te stellen of bijvoorbeeld van de daken te schreeuwen dat je een nieuw lied hebt geschreven. De creatie op zichzelf is genoeg.¹⁷ Voor het ontstaan van auteursrecht is het geen vereiste dat het werk 'af' is. Zelfs een kleine schets, een aantal noten of een onvoltooide compositie zijn al beschermd door het auteursrecht, mits ze voldoen aan de wettelijke vereisten, deze staan beschreven in paragraaf 5.5.

5.4. De maker

De maker is de auteur van het werk, aan hem komt als eerste het auteursrecht toe. Hiervoor moet hij bij de openbaarmaking van zijn werk kenbaar hebben gemaakt dat hij het werk heeft vervaardigd (volgens art. 4 Aw). Dit is een belangrijk vereiste, want indien de maker zich niet tijdig heeft geopenbaard, wordt degene die zich als eerste presenteert als maker, als maker gezien (volgens art. 4 lid 2 Aw.).

Het makerschap is niet identiek aan het rechthebbende zijn, de auteursrechtelijke bescherming ziet toe op de immateriële schepping door de maker.¹⁸ Je kan bijvoorbeeld een idee laten uitvoeren door iemand anders, zoals een interieurontwerper die een schets maakt voor een nieuwe bureaustoel en deze laat uitvoeren door een meubelmaker. De fysieke arbeid 'het vervaardigen', moet los worden gezien van het creatieve werk, 'het maken'.¹⁹ In de meeste gevallen bestaat geen discussie over wie als maker moet worden aangemerkt.

In de muziekindustrie komt het vaak voor dat er meer dan een maker heeft meegewerkt met de totstandkoming van een werk. Gelukkig heeft de wetgever hiervoor enige oplossingen bedacht, dit worden samenwerkingsverbanden genoemd.

5.4.1. Samenwerkingsverbanden

In het Auteursrecht bestaat een samenwerkingsverband uit twee smaken, het eerste verband is een *ondeelbaar of gemeenschappelijk werk*. Het tweede samenwerkingsverband is een combinatie van *afzonderlijke werken die samen een geheel vormen*.²⁰

Bij een *gemeenschappelijk werk* komt één auteursrecht aan alle makers gezamenlijk toe, dat betekent dat het werk alleen door hen allen tezamen kan worden geëxploiteerd. In zo'n gemeenschappelijk werk zijn de elementen zodanig met elkaar verweven, dat zij los van elkaar geen geheel kunnen

¹⁶ The Youtube Team, 'Updates to our manual Content ID claiming policies', *blog.youtube* 15 augustus 2019.

¹⁷ Geerts & Verschuur, 2020, p. 504.

¹⁸ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 28.

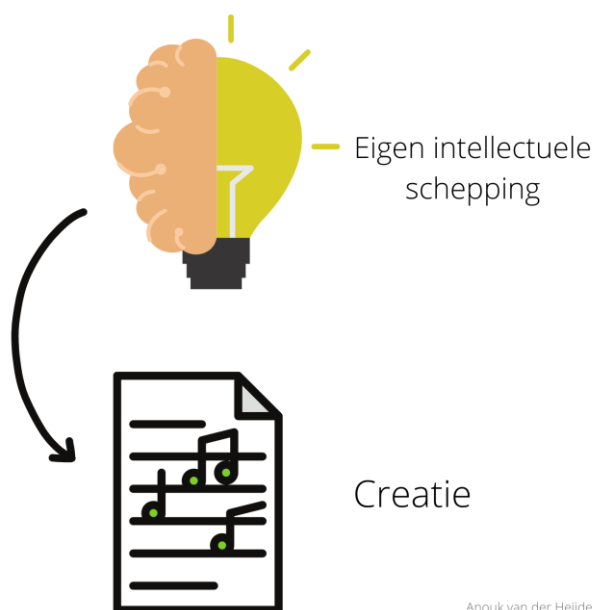
¹⁹ Ballin, 1959, p. 15 - 20.

²⁰ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 35.

vormen.²¹ Hierbij hoort ook het criterium van zeer nauwe samenwerking van de makers.²² Dit wordt een kunstzinnige, onscheidbare eenheid genoemd.²³

Ter illustratie; In de muzikindustrie komt het vaak voor dat meerdere mensen meewerken aan het schrijven van een lied en hierbij het refrein en de melodie samen bewerken. Dit kun je bijvoorbeeld zien aan de *credits* van een lied bij het Songfestival.²⁴ De tekstdichters en componisten zijn te vinden op de titelcatalogus van Buma/Stemra, indien zij daar zijn geregistreerd.²⁵

In het tweede uitgangspunt van een samenwerkingsverband is sprake van twee (of meer) eigen creaties die samen deel uitmaken van een groter geheel. De auteurs van deze afzonderlijke werken verkrijgen ieder een afzonderlijk te exploiteren auteursrecht op hun eigen werk. De Hoge Raad geeft uitleg voor deze situatie in het arrest *La belle et la bête*.²⁶

De Hoge Raad geeft in dit arrest een criterium voor het onderscheiden van twee afzonderlijke werken die een samen geheel vormen. Er is sprake van een gemeenschappelijk werk indien de verschillende elementen niet scheidbaar zijn. In dit arrest waren de filmmuziek en de beelden wel los van elkaar te zien. Voor de maker van de filmmuziek in dit arrest betekende dit dat hij zijn auteursrecht behield en zijn muziek los kon worden geëxploiteerd ten opzichte van de filmbeelden.

5.5. Het werk

Een werk moet voor auteursrechtelijke bescherming in Nederland aan een aantal cumulatieve vereisten voldoen.

Het moet gaan om een:

- Onlichamelijk voortbrengsel;
 - Eigen intellectuele schepping met een persoonlijk stempel van de maker en een oorspronkelijk karakter.^{27,28}
- dat geuit moet zijn.
 - Het moet op een moment waarneembaar en identificeerbaar zijn geweest.

²¹ Frequin, 2021, p. 37.

²² Geerts & Verschuur, 2020, p. 525.

²³ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 35.

²⁴ Bijvoorbeeld bij het lied 'Arcade' van Duncan Laurence, hier hebben maar liefst 4 schrijvers samen het lied geschreven.

²⁵ 'Titelcatalogus', Buma Stemra bumastemra.nl.

²⁶ HR 25 maart 1949, ECLI:NL:HR:1949:134, NJ 1950/643.

²⁷ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 68.

²⁸ HR 12 april 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY1532, r.o. 5.2.2. en HvJEU 16 juli 2009, ECLI:EU:C:2009:465.

- Het werk moet origineel en creatief zijn.

Het werkbegrip behelst de geestelijke schepping van de auteur, dus niet om wat uiteindelijk op papier of op een computer eindigt: de creatie.²⁹ De geestelijke schepping van een auteur moet wel waarneembaar zijn geweest, dus de muziek die is bedacht in het hoofd van de auteur moet op papier zijn gezet.³⁰

Figuur 2: Afbeelding over de eigen intellectuele schepping.

Voorbeelden van een auteursrechtelijk beschermd werk zijn: een compositie van muziek, een songtekst, beats etc. De wet biedt een ongelimiteerd aantal mogelijkheden, door de opsomming van art. 10 Aw.

Voorafgaand aan iets dat als auteursrechtelijk beschermd werk wordt gekwalificeerd, moet het werk voldoen aan de 'afbakeningstoets'.³¹ Deze toets komt hoofdzakelijk voor bij geuren, smaken en bepaalde stijlen. Deze toets wordt niet zo vaak toegepast in de muziekindustrie. Omwille van de omvang van dit onderzoek wordt daarom geen verdere invulling gegeven aan dit begrip. De auteursrechtelijke werken die worden besproken in dit onderzoek voldoen aan deze toets.

Het Nederlandse werkbegrip is geharmoniseerd met de wetgeving in Europa. Hiervoor bestaat een Europees werkbegrip, de werktoets.

Deze toets bestaat uit twee cumulatieve vereisten:

1. Een werk moet oorspronkelijk zijn; een eigen intellectuele schepping van een auteur.³²
2. Een werk moet tot uiting zijn gebracht.

In de volgende paragrafen wordt dieper ingegaan op de twee vereisten van de werktoets, de eigen intellectuele schepping (5.5.1.) en de uiting (5.5.2.).

5.5.1. Eigen intellectuele schepping

In beginsel beschermt het auteursrecht de geestelijke schepping die in een stoffelijk voorwerp is vastgelegd. Een voorbeeld: je kunt een lied bedenken (geestelijke schepping) en deze vastleggen door middel van het schrijven van muzieknoten op een blad papier (een stoffelijk voorwerp). In het auteursrecht wordt echter niet het bladpapier met muzieknoten beschermd, maar juist het muziekwerk als geesteskind van een liedjesschrijver. Dus voor de vraag aan wie het auteursrechtelijke werk toekomt, is beslissend wiens 'geesteskind' het werk is (volgens art. 6 Aw.)³³

²⁹ Knock, 2019, blz. 19.

³⁰ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 68.

³¹ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 71.

³² HvJ EU 29 september 2019, ECLI:C:2019:721, r.o. 29, AMI 2020/I, mnt. De Zwaan.

³³ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 69.

5.5.2. Uiting

Een werk dient een eigen en oorspronkelijk karakter te hebben dat geuit dient te zijn door de maker ervan. Een gedachte is immers niet waar te nemen door iemand anders dan de denker.^{34,35} Dat kan bijvoorbeeld door een muziekwerk als muzieknoten op te schrijven, een songtekst op te schrijven of een liedje op te nemen op je telefoon.

Deze uiting houdt ook in dat een auteursrechtelijk werk voor iedere gebruiker eenzelfde soort beleving moet hebben. Het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) heeft dit nader vereiste nader gespecificeerd in het Heksenkaas arrest.³⁶

Het Hof van Justitie van de Europese Unie besloot in dit arrest dat een smaak (Heksenkaas) niet vatbaar is voor auteursrechtelijke bescherming, omdat een smaak niet nauwkeurig en objectief kan worden uitgedrukt. Een smaak is een subjectieve beleving die voor iedere gebruiker anders kan worden ervaren.³⁷

5.6. Rechten te ontlelen uit het auteursrecht

Een auteur kan aan zijn werk en makerschap een aantal rechten ontlelen. Dit zijn de exploitatie- en persoonlijkheidsrechten.³⁸ De exploitatierechten geven aan een auteur de mogelijkheid om bepaalde exploitatie van zijn werk toe te staan, of te verbieden.³⁹ Deze rechten worden verdisconteerd in een overdracht- of licentieovereenkomst.

5.6.1. Openbaar maken

De eerste vorm van exploiteren is openbaar maken. Openbaar maken wordt gedefinieerd in de Auteurswet als iedere ‘mededeling aan het publiek’ en de verspreiding van exemplaren waarin het werk is vastgelegd (volgens art. 12 Aw).⁴⁰

Een openbaarmaking kan worden onderverdeeld in materiële openbaarmaking, het uitbrengen van een werk op een stoffelijk voorwerp, (bijvoorbeeld Cd's of Lp's) en immateriële openbaarmaking (bijvoorbeeld een concert of een lied via streamingsdiensten of via het internet ten gehore brengen).

5.6.1.1. Openbaar maken: mededeling

Openbaar maken valt uiteen in een ‘mededeling’ die wordt gedaan aan het ‘publiek’. De ‘mededeling’ ziet toe op verschaffen van toegang tot het auteursrechtelijk beschermde werk.⁴¹ De mededeling

³⁴ Visser, 2013, p. 39.

³⁵ HvJ EU 1 december 2011, ECLI:EU:C:2011:798, r.o. 150 sub 2 (*Painer*).

³⁶ HvJ EU 13 november 2018, ECLI:EU:C:2018:899, (*Levola Hengelo/Smilde Foods*).

³⁷ HvJ EU 13 november 2018, ECLI:EU:C:2018:899, ov. 42 (*Levola Hengelo/Smilde Foods*).

³⁸ Visser, 2013, p. 35.

³⁹ Het is ook mogelijk om via artikel 2 Aw toestemming te geven voor het openbaar maken van een werk, daaraan kan een vergoeding worden verbonden.

⁴⁰ Visser, 2013, p. 40.

⁴¹ HvJ EU 8 september 2016, ECLI:EU:C:2016:644 (*GS Media BV/Sanoma Media Netherlands BV e.a.*).

vindt plaats op het moment dat een publiek het werk kan horen of zien. Hierbij maakt het niet uit welk middel hiervoor is gebruikt.⁴²

In het arrest *GS Media / Sanoma* heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie nogmaals benadrukt dat een mededelingshandeling ook plaats vindt wanneer je iemand toegang verschaft tot auteursrechtelijk beschermd werk, zonder dat diegene hiervoor een tegenprestatie verricht.

In dit arrest werd een hyperlink geplaatst naar illegale content. Het plaatsen van de verwijslink gold als mededeling aan het publiek.⁴³ Het *hyperlinken* op zichzelf kan niet worden gezien als een auteursrechtinbreuk, maar het *hyperlinken* naar illegale content wel.

⁴² HvJ EU 4 oktober 2011, ECLI:EU:C:2011:631, r.o. 207 (*Premier League*).

⁴³ Haak & Truijens, *NtER* 2017, p. 24.

5.6.1.2. Openbaar maken: publiek

Het woord 'publiek' impliceert dat het gaat om een groot aantal mensen, maar moet worden omschreven als een onbepaald aantal potentiële ontvangers.^{44,45} Het publiek mag echter niet te klein zijn, het moet gaan om een redelijk aantal personen, anders wordt de groep uitgesloten van het publieksbegrip.⁴⁶

Publiek moet in sommige gevallen worden gedefinieerd als "nieuw" publiek.⁴⁷ Een nieuw publiek betekent dat het moet gaan om een publiek waarvoor de auteursrechthebbende in eerste instantie geen toegang heeft gegeven tot het auteursrechtelijk beschermde werk. In de literatuur bestaan verschillende opvattingen of een nieuw publiek een vereiste moet zijn voor openbaar making. Het standpunt van Van Velze bijvoorbeeld: wanneer een auteur of kunstenaar een auteursrechtelijk beschermd werk naar buiten brengt, is dit bedoeld voor eenieder die legale toegang kan verkrijgen.⁴⁸

5.6.1.3. Openbaar maken: de privékring

Het laten horen van muziek in de privésfeer valt niet onder het openbaarmakingsrecht (art. 12 lid 4 Aw), maar deze grenzen zijn niet zo zwart-wit als de wet laat blijken. Muziek in de privésfeer laten horen moet aan een aantal voorwaarden voldoen. Deze voorwaarden zijn afgebakend in de jurisprudentie.⁴⁹

Indien je zonder auteursrechtinbreuk muziek wil laten horen in een privésfeer, moeten tussen jou en je vrienden of kennissen hechte banden van persoonlijke aard bestaan, die nauwelijks minder hecht zijn dan familiebanden of hechte vriendschappen.⁵⁰

In een arrest van de rechtbank Midden-Nederland heeft de kantonrechter nogmaals herhaald dat er tussen bejaarden die samen wonen en leven geen hechte en persoonlijke banden bestaan. In een bejaardenhuis kan je namelijk niet kiezen wie je vrienden worden; een bejaardenhuis stopt bejaarde mensen min of meer willekeurig bij elkaar.⁵¹

⁴⁴ Rb. Amsterdam 24 juli 2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:5392 (*Phonographic Performance*).

⁴⁵ HvJ EG 7 december 2006, ECLI:EU:C:2006:764 (*SGAE/Rafael Hoteles*).

⁴⁶ HvJ EU 15 maart 2012, ECLI:EU:C:2012:141 (*PPI/Ierland*).

⁴⁷ Geerts & Verschuur, 2020, p. 562.

⁴⁸ Velze, *AMI* 2016, p. 57-66.

⁴⁹ Rb. Midden-Nederland 19 september 2018, ECLI:NL:RBMNE:2018:4388, r.o. 4.11.

⁵⁰ HR 9 maart 1979, ECLI:NL:PHR:1979:AH8594, m.nt. L. Wichers Hoeth (*Dreeshuis/BUMA*).

⁵¹ Rb. Midden-Nederland 19 september 2018, ECLI:NL:RBMNE:2018:4388, r.o. 4.11.

5.6.2. Verveelvoudigen

Een ander exploitatierecht is het verveelvoudigingsrecht. In het Nederlandse recht betekent verveelvoudigen niet alleen het reproduceren of kopiëren van een werk (art. 14 Aw), maar ook de bewerking van het oorspronkelijke werk in een andere of gewijzigde vorm, nabootsen (art. 13 Aw).⁵²In de volgende paragrafen wordt het reproduceren en bewerken of nabootsen nader toegelicht.

5.6.2.1. Reproduceren

Op de eerste plaats ziet het verveelvoudigingsrecht toe op het reproduceren van auteursrechtelijk beschermd werk. Dit kan op veel verschillende manieren, het vereiste voor een reproductie is dat het moet gaan om een identiek exemplaar van een werk.⁵³ Deze reproductie maakt geen auteursrechtinbreuk indien deze van tijdelijke aard is of voor rechtmatig gebruik (volgens art. 13a jo. art. 16c Aw). Hiertegenover moet wel een billijke compensatie staan voor de rechthebbende op het originele exemplaar.^{54,55}

5.6.2.2. Bewerken of nabootsen

Het verveelvoudigingsrecht geeft de auteur het recht om zijn werk te beschermen tegen het bewerken of nabootsen van zijn werk (volgens art. 13 Aw). Een bewerking kan ook worden gezien als een nieuw, oorspronkelijk werk met een afgeleid karakter. Dan is geen sprake van een bewerking of nabootsing.

Een voorbeeld van een nieuw oorspronkelijk werk is een album dat is geïnspireerd door een bepaalde artiest. De totaalindruk van het nieuwe werk moet dan wel anders zijn dan het oorspronkelijke werk. Dit is mogelijk indien niet direct te horen is dat de inspiratie is ontleend uit een ander werk, of dat er een persoonlijke stempel op is gedrukt.⁵⁶

In de muziekindustrie komt het vaak voor dat een auteursrechtelijk beschermd werk wordt gebruikt om iets nieuws te creëren. Dat gebeurde ook bij de bekende zangeres Katy Perry.⁵⁷ Zij was verwikkeld in een conflict met een rapper, Marcus Gray (artiestennaam: 'Flame'). Hij meende dat nummer *Dark Horse* van Katy Perry te veel leek op zijn lied *Joyful Noise*. Daarom eiste hij van haar een fikse schadevergoeding, omdat zij zou hebben ingebroken op zijn verveelvoudigingsrecht. Katy zou zonder zijn toestemming de sound van een "riff" van 8 noten van zijn gospellied hebben gekopieerd. De rechter besloot echter dat de 8 noten niet uniek genoeg waren om te voldoen aan de werktoets. Daarom hoefde Katy Perry geen schadevergoeding te betalen aan Marcus Gray.^{58,59}

⁵² Visser, 2013, p. 40.

⁵³ HvJ EU, 16 juli 2009, ECLI:EU:C:2009:465, (*Infopaq*).

⁵⁴ HvJ EU, 24 maart 2022, ECLI:EU:C:2022:763.

⁵⁵ 'EU-Hof: auteursrechtelijke uitzonderingen voor het kopiëren voor privégebruik is ook van toepassing op werken die in de cloud zijn opgeslagen', *Expertisecentrum Europees Recht* 25 maart 2022, ecer.minbuza.nl.

⁵⁶ Geerts & Verschuur, 2020, p. 549.

⁵⁷ 'Katy Perry wint slepende copyright-zaak uiteindelijk tóch', *ANP/RTL Boulevard* 18 maart 2020, rtlboulevard.nl.

⁵⁸ United States Court of Appeals for the Ninth Circuit, 10 maart 2022, Gray v. Hudson, p. 24.

⁵⁹ M. Savage, 'Katy Perry wins in Dark Horse copyright appeal', *BBC* 11 maart 2022, bbc.co.uk.

5.6.3. De persoonlijkheidsrechten

Naast de exploitatierechten komen ook de persoonlijkheidsrechten toe aan een auteur. De persoonlijkheidsrechten, ook wel morele rechten, zijn nauw verbonden aan een auteursrechtelijk beschermd werk.⁶⁰

De persoonlijkheidsrechten komen voort uit de nauwe en persoonlijke band die bestaat tussen een maker en zijn werk.⁶¹ Deze rechten behouden en beschermen het werk, zodat het werk “blijft zoals het is”.⁶² Daarnaast waken de persoonlijkheidsrechten ervoor dat het werk van de ondernemer in de muziekindustrie onder de juiste naamsvermelding naar buiten wordt gebracht, zodat hij de juiste erkenning geniet.⁶³

Er bestaan vier persoonlijkheidsrechten (volgens art. 25 Aw lid 1 sub a - d):

1. Naamsvermelding;
2. Verzetten tegen onjuiste naamsvermelding;
3. Verzetten tegen wijziging;
4. Verzetten tegen misvorming, verminking of andere aantasting;

Deze rechten zijn niet overdraagbaar, maar het is wel mogelijk dat de maker hier afstand van doet (volgens art. 25 lid 3 Aw).⁶⁴ Wanneer een maker afstand doet van zijn persoonlijkheidsrechten, betekent dit dat hij zich bijvoorbeeld niet zal verzetten als het werk openbaar wordt gemaakt, zonder dat zijn naam wordt vermeld. Zo'n regeling kan worden opgenomen in een overdracht- of licentieovereenkomst.

5.6.4. Overdracht en licentie

Een exploitatierecht heeft een overdraagbaar karakter (volgens art. 2 lid 1 Aw). In het geval van persoonlijkheidsrechten kun je hier afstand van doen (volgens art 25 lid 3 Aw). Dat maakt het exploitatierecht zeer interessant voor de muziekindustrie.

Daarnaast kan het auteursrecht geheel of gedeeltelijk worden overgedragen, of kan het voor een bepaalde tijd worden overgedragen; dit wordt een (exclusieve) licentie genoemd (volgens art. 2 lid 2 Aw).⁶⁵

Het verschil tussen een overdracht en een licentie is dat een overdracht ervoor zorgt dat het auteursrecht geheel (of gedeeltelijk) wordt overgedragen aan de verkrijger. Bij een licentie wordt een auteursrecht voor een bepaalde periode verleend aan de licentienemer. Hij kan dan rechtshandelingen verrichten ten behoeve van het ter licentie gegeven auteursrecht. De licentiegever geeft in dit geval toestemming voor het gebruik van een auteursrechtelijk beschermd werk.

⁶⁰ Geerts & Verschuur, 2020, p. 573.

⁶¹ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 433.

⁶² 'Auteursrecht > Persoonlijkheidsrechten', *Auteursrecht*, auteursrecht.nl.

⁶³ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 172

⁶⁴ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 441.

⁶⁵ S. Petit, 'Overdracht van auteursrecht', *De Dance-advocaat*, danceadvocaat.nl, 22 oktober 2018.

Wanneer een licentie is afgegeven zal de auteur (de licentiegever) geen verbodshandelingen uitoefenen op de licentienemer (bijvoorbeeld de platenmaatschappij).⁶⁶

Voor zo'n overdracht of exclusieve licentie is een onderhandse akte vereist, (volgens art. 2 lid 3 Aw). Dit aktevereiste bestaat om de auteur te beschermen, zodat hij niet te lichtzinnig denkt over het overdragen van zijn werk. In ruil voor een overdracht of licentie ontvangt de auteur een deel van de inkomsten die door de contractspartij worden verdiend, dit kan in de vorm van *royalty's* of een *lumpsum*.

Een *royalty* is de opbrengst die de uitvoerende kunstenaars of auteurs en de partijen met wie zij een (exploitatie-) overeenkomst hebben gesloten, ontvangen wanneer een liedje wordt afgespeeld, gestreamd of wordt gebruikt in een televisieprogramma. Deze *royalty's* worden vaak onderling verdeeld tussen de auteur, componist en de fonogrammenproducent.⁶⁷

Een andere vorm van inkomsten voor de uitvoerende kunstenaars of auteurs is een bedrag ineens, ook wel forfaitaire vergoeding of *lumpsum*. Hierbij wordt een eenmalig bedrag overgemaakt voor de overdracht of licentie van het auteursrechtelijk beschermde werk.⁶⁸ NB: Deze vergoeding voldoet vaak niet aan het criterium 'billijke vergoeding' van de Auteurswet (volgens art. 25c Aw). Als een werk bijvoorbeeld opeens een hele grote hit wordt, dan is een eenmalige vergoeding niet redelijk en billijk genoeg als betaling aan de (uitvoerende) kunstenaar of auteur van het werk.

Bij een niet-exclusieve licentie mag de licentiegever dezelfde bevoegdheden uitoefenen als een licentienemer. Bijvoorbeeld: een lied van een artiest wordt via een niet-exclusieve licentie gelicenseerd aan verschillende radiostations, zodat zijn lied via verschillende radiostations kan worden verspreid, of openbaar worden gemaakt. Doorgaans worden deze licenties afgesloten door de collectieve beheersorganisatie Buma/Stemra.

5.6.3.1. Buma/Stemra

Buma/Stemra is een van de grootste collectieve beheersorganisaties in Nederland. Buma/Stemra is een samenvoeging van de vereniging Buma die licenties verstrekt aan verschillende partijen voor 'het openbaar maken van muziek'. Stemra is een stichting met de focus op mechanisch recht, (reproductierecht), de vastlegging en de vermenigvuldiging van muziekwerken.^{69,70} Deze incasso-handeling heeft haar wettelijke basis in art. 1 jo. art. 12. Aw. Het doel van collectieve beheersorganisaties is het behartigen van de belangen van componisten, tekstdichters en muzikuitgevers.⁷¹

Artiesten zijn niet verplicht om zich aan te sluiten bij een collectieve beheersmaatschappij, als zij bijvoorbeeld zelf kunnen overzien hoe hun muziek wordt gebruikt dan is het niet nodig bij een collectieve beheersorganisatie aan te sluiten.⁷²

⁶⁶ Geerts & Verschuur, 2020, p. 535.

⁶⁷ 'VIII. Honorarium', *Auteursrecht*, auteursrecht.nl.

⁶⁸ C. Jeunink, 'Licentieovereenkomsten: afspraken over licentievergoedingen (Deel 3)', *Dirkzwager* 26 februari 2020, dirkzwager.nl.

⁶⁹ 'Vereniging Buma en Stichting Stemra', *Buma/Stemra*, bumastemra.nl.

⁷⁰ 'Over Buma/Stemra, wat we doen', *Buma/Stemra*, bumastemra.nl.

⁷¹ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 619.

⁷² Art. 2a lid 2 WTGCB.

5.7. Auteursrechtinbreuk

Wanneer iemand illegaal gebruik maakt van de rechten die in eerste instantie alleen aan de auteur toekomen is sprake van auteursrechtinbreuk. Een voorbeeld van auteursrechtinbreuk is wanneer iemand zomaar een lied gebruikt in een YouTube-video. Hiertegen kan een auteur of degene met een licentie zich verzetten, het gevolg kan zijn dat er schadevergoeding wordt geëist, vernietiging van de 'inbreukmakende' goederen of winstafdracht afstaan aan de rechthebbende.⁷³ Dit verzet gebeurt via de rechter. De rechter kan een vergoeding vragen voor de geleden schade, of juist een verbod uitspreken.⁷⁴

5.7.1. Auteursrechtinbreuk uitzonderingen: karikatuur, parodie of pastiche

Er bestaat geen auteursrechtinbreuk in het geval van een karikatuur, parodie of pastiche. Een parodie is een kopie van een werk in een andere vorm waardoor dit een komische weergave kan zijn van het oorspronkelijke ontwerp (volgens art. 18b Aw).⁷⁵ Zo'n nabootsing is geoorloofd, mits het voldoet aan de regels in het maatschappelijk verkeer.⁷⁶

5.7.2. Auteursrechtinbreuk uitzonderingen: publiek domein

Een andere uitzondering voor auteursrechtinbreuk is het publieke domein. Auteursrecht en de daarna verbonden persoonlijkheidsrechten worden in principe tot 70 jaar na de dood van de auteur beschermd, daarna kan het niet worden hernieuwd en wordt het werk opgenomen in het publieke domein.^{77,78} Deze werken mogen door iedereen vrij worden gebruikt.

⁷³ Volgens art. 12 jo. art. 13 jo. art. 26d jo. art. 27 Aw.

⁷⁴ 'Optreden tegen inbreuk', *Auteursrecht*, auteursrecht.nl.

⁷⁵ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 356.

⁷⁶ Spoor, *AMI* 2006/4.

⁷⁷ Volgens art. 37 Aw.

⁷⁸ Knock, 2015, p. 55.

Hoofdstuk 6: Wet op de Naburige rechten

Dit hoofdstuk behandelt: de totstandkoming van de naburige rechten; het ontstaan van naburige rechten; de uitvoerend kunstenaar en fonogrammenproducent; de exploitatierechten en hun bescherming in het Nederlandse rechtssysteem. Hierbij is de keuze gemaakt om niet in te gaan op de rechten van filmproducenten en omroeporganisaties, omdat dit voor de beantwoording van de centrale vraag niet relevant is, gezien dit onderzoek op beginnende ondernemers in de Nederlandse muziekindustrie is gericht.

6.1. Inleiding

Naburige rechten zijn zeer nauw verwant aan het auteursrecht, vandaar de naam 'naburige rechten'. De Wet op de Naburige Rechten beschermt de prestaties van uitvoerende kunstenaars en fonogrammenproducenten.⁷⁹ Uitvoerende kunstenaars en fonogrammenproducenten leveren door het uitvoeren en opnemen van auteursrechtelijke beschermde werken een creatieve prestatie, maar deze prestatie is vaak niet vatbaar voor auteursrechtelijke bescherming.^{80,81} Daarom bestaat voor naburige rechten een op zichzelf staande bescherming: de Wet op de Naburige Rechten (WNR). Deze bescherming is essentieel voor het exploiteren van auteursrechtelijke werken.

6.2. Totstandkoming Wet op de Naburige rechten

De bescherming van de uitvoerende kunstenaars is niet altijd vanzelfsprekend geweest, het ontstaan van naburige rechten is zelfs heel moeizaam gelopen. In de jaren '50 versnelde de technologie waarop je muziek kon luisteren en uitbrengen. Er konden op grote schaal grammofoonplaten, cassettes en later cd's worden verkocht. Hierdoor was het mogelijk voor een grotere groep mensen om inkomsten te verdienen dan de auteur die het lied had bedacht. Denk hierbij aan de opnamestudio, producers en fonogrammenproducenten.⁸² Dit veranderde door de implementatie van de Conventie van Rome (ook: CvR).⁸³

De WNR is in grote lijnen gebaseerd op de CvR, maar de WNR biedt een grotere bescherming dan de CvR voorschrijft. De WNR is nauw verwant aan de Auteurswet, daarom is het van belang dat je voordat je de WNR toepast, al kennis hebt van het Auteursrecht. In de praktijk zijn de Auteurswet en de WNR vaak naast elkaar toepasbaar en kunnen ze gelijktijdig bescherming bieden aan auteurs en uitvoerende kunstenaars.⁸⁴

6.3. De uitvoerende kunstenaar en de fonogrammenproducent

De uitvoerend kunstenaar wordt beschreven in de niet-limitatieve opsomming van artikel 1 sub a WNR. Hij schept geen eigen creatie, maar voert een creatieve schepping uit van iemand anders. Deze uitvoeringen kunnen worden opgenomen, afgespeeld en worden verspreid. Deze opnames worden niet beschermd door het auteursrecht, maar door de WNR. Een uitvoerend kunstenaar of

⁷⁹ Knock, 2015, p. 73.

⁸⁰ Visser, in: *T&C IE* 2022, art. 1 WNR.

⁸¹ Kamerstukken II 1988/89, 21244, nr. 3 (MvT), p. 7.

⁸² Knock, 2015, p. 73.

⁸³ Kamerstukken II 1988/89, 21244, nr. 3 (MvT), p. 4.

⁸⁴ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 841.

artiest moet per definitie voldoen aan het 'uitvoeren' van een kunstwerk. Dit betekent dat sprake moet zijn van een persoonlijke creatieve of artistieke activiteit of handeling.⁸⁵

De fonogrammenproducent is de natuurlijke of rechtspersoon die een fonogram voor de eerste maal vervaardigt of doet vervaardigen of de persoon die de financiële verantwoordelijkheid draagt voor het fonogram (volgens art. 1 sub d WNR).^{86 87} Met het vervaardigen en uitbrengen van fonogrammen zijn vaak grote investeringen gemoeid.⁸⁸ Als deze prestaties niet worden beschermd, dan zijn deze investeringen zonder tegenprestatie gedaan, dit is een belangrijke grondslag van het naburige recht van de fonogrammenproducent.⁸⁹

6.3.1 De rechten van een uitvoerende kunstenaar

De rechten van een uitvoerend kunstenaar komen in grote mate overeen met de rechten van auteurs uit de Auteurswet. De uitvoerend kunstenaar beschikt namelijk ook over exploitatierechten en persoonlijkheidsrechten. Een uitvoerende kunstenaar heeft een aantal exclusieve rechten op zijn 'uitvoering', de exploitatierechten (volgens art. 2 lid 1 WNR).

Hiermee kan hij toestemming verlenen voor:

1. het opnemen van een uitvoering;
2. het reproduceren van een opname van een uitvoering;
3. het verspreiden van een opname;
4. het openbaar maken of uitzenden van een (opname van) een uitvoering.

De persoonlijkheidsrechten van de uitvoerend kunstenaar worden behandeld in artikel 5 WNR. Deze persoonlijkheidsrechten worden in dit hoofdstuk niet nader uitgelegd, aangezien deze in grote mate overeen komen met de persoonlijkheidsrechten uit de Auteurswet. (zie hoofdstuk 5, paragraaf 5.6.3.)

6.3.2. De rechten van een fonogrammenproducent

De fonogrammenproducent is de natuurlijke of rechtspersoon die voor het eerst een fonogram vervaardigt of doet vervaardigen of degene die hiervoor de financiële verantwoordelijkheid draagt.

De fonogrammenproducent kan toestemming verlenen voor de rechten uit art. 6 lid 1 sub a – c WNR):

1. Het reproduceren van een door hem vervaardigd fonogram;
2. Het verkopen, verhuren of uitlenen van een door hem vervaardigd fonogram;
3. Het uitzenden, openbaar maken of beschikbaar stellen voor het publiek van een door hem vervaardigd fonogram.

6.4. Opnamerecht

Het opnamerecht ziet toe op de eerste maal vastleggen van beelden of geluiden (art. 1 onder b WNR). Het gaat om het vastleggen van een opname die op dat moment plaatsvindt. Dit kan dus ook een

⁸⁵ Kamerstukken II 1988/89, 21244, nr. 3 (MvT).

⁸⁶ Kamerstukken II 1988/89, 21244, nr. 3 (MvT), p. 3.

⁸⁷ Kamerstukken II 1988/89, nr. 3 (MvT), p. 10.

⁸⁸ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 833.

⁸⁹ Kamerstukken II 1988/89, nr. 3 (MvT), p. 4.

opname met een mobiele telefoon zijn, bijvoorbeeld door een spraakmemo te versturen via WhatsApp. Latere kopieën van een opname worden 'reproducties' genoemd.

De rechthebbende van het opnamerecht is meestal de fonogrammenproducent (art. 1 sub d WNR). Het opnamerecht komt namelijk toe aan de natuurlijke persoon of rechtspersoon die als eerste een fonogram vervaardigt of doet vervaardigen.⁹⁰ Deze verantwoordelijkheid is afkomstig van de Conventie van Rome en de Europese Richtlijn 2006/115/EG en moet worden gelezen als de persoon die de financiële verantwoordelijkheid heeft voor de eerste opname. Hierdoor is het vaak zo dat geluidsproducers (verkort: producers), die onder contract staan (via een arbeidscontract, opdracht of een exclusieve samenwerking) van een platenmaatschappij, niet beschikken over de rechten over de geluiden die ze hebben geproduceerd, omdat de exploitatierechten liggen bij het label.⁹¹

Een recente uitspraak van de Hoge Raad heeft hieraan echter een ander criterium toegevoegd.⁹² In de zaak tussen de DJ Martin Garrix en zijn labels Spinnin' Records en MusicAllStars Management heeft de Hoge Raad geoordeeld dat Martin Garrix als fonogrammenproducent en mastereigenaar moest worden aangemerkt.⁹³

De Hoge Raad oordeelde dat Martin Garrix de partij was die het initiatief nam en de verantwoordelijkheid droeg voor de eerste opname van zijn tracks. Deze verantwoordelijkheid behoeft niet per se van financiële of economische aard te zijn, maar het kan ook gaan om een technische, organisatorische of artistieke verantwoordelijkheid.⁹⁴

6.5. Reproductierecht

Het reproductierecht ziet toe op het reproduceren van de opnames. Iedere reproductie, al dan niet duurzaam of volledig, ziet toe op het reproductierecht van art. 1 onder f WNR. Het verschil tussen de Auteurswet en de WNR is dat de WNR geen gebruik maakt van de term '*verveelvoudiging*'. Dat komt, omdat deze term ook bewerking en nabootsing omvat in de Auteurswet.⁹⁵ Nabootsing vallen buiten het bereik van de WNR, gezien nabootsing zien op een werk dat haar oorsprong vindt in het Auteursrecht.⁹⁶

Het HvJ EU heeft eveneens geoordeeld dat de fonogrammenproducent, ten aanzien van het reproductierecht, zich mag verzetten tegen elke gedeeltelijke reproductie van een fonogram, hoe kort het ook mag zijn. De enige uitzondering is dat het fragment wel mag worden gereproduceerd indien het in een voor het oor onherkenbare vorm wordt uitgezonden.^{97,98}

Een muziekstroom die inbreuk kan maken op de reproductierechten van de fonogrammenproducent is *sound sampling*. *Sound sampling* is een techniek waarbij bepaalde klanken of samples van een nummer of opname worden gebruikt op aan een nieuw nummer toe te voegen. Dit 'klankjatten' kan een inbreuk op het reproductierecht van een uitvoerend artiest opleveren indien het een sample is

⁹⁰ Geerts & Verschuur, 2020, p. 645.

⁹¹ Rb. Den Haag 8 februari 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:1111 (*AMP/Sena*).

⁹² 'Hoge Raad: beoordeling contracten tussen Martin Garrix en platenmaatschappij moet opnieuw', 17 december 2021 *Hoge Raad*, hogeraad.nl.

⁹³ Hoge Raad 17 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1923 (*Martin Garrix/Spinnin' Records*).

⁹⁴ Hof Arnhem – Leeuwarden 24 december 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:11117, r.o. 7.80.

⁹⁵ Zie voor meer informatie over verveelvoudiging hoofdstuk 5, paragraaf 5.6.2.

⁹⁶ Spoor, Verkade & Visser, 2019, p. 849.

⁹⁷ Schipper, *AMI* 2019/5.

⁹⁸ Geerts & Verschuur, 2020, p. 647.

van een originele performance die valt te herkennen uit de nieuw sound.^{99, 100} Je kan wel gebruik maken van sound sampling indien het werk dat je “samplet” niet voldoet aan de werktoets. Dan is het werk immers geen werk in de auteursrechtelijke zin van het woord en er is dan ook geen sprake van auteursrechtinbreuk.¹⁰¹

6.6. Verspreidingsrecht

Het verspreidingsrecht ziet toe op het verkopen, verhuren, uitlenen, afleveren of anderszins in het verkeer brengen van opnamen van een uitvoering of van een reproductie daarvan zoals staat vastgelegd in art. 2 lid c WNR.¹⁰² Deze rechten zijn uitgeput op het moment dat ze in het verkeer zijn gebracht. Hierbij moet wel toestemming zijn verleend door de uitvoerende kunstenaar en fonogrammenproducent en moeten de exemplaren in de lidstaten van de Europese Unie of een van de EER-landen zijn uitgebracht.¹⁰³

6.7. Openbaarmakingsrecht en de persoonlijkheidsrechten

Het openbaarmakingsrecht uit de WNR lijkt op het openbaarmakingsrecht uit de Auteurswet. Het enige verschil is dat in de WNR nog de passage ‘op een andere wijze openbaar maken’ is toegevoegd (volgens art. 2 lid 1 sub d WNR). Dit ziet toe op het openbaar maken ter plaatse of webcasting.¹⁰⁴ Het openbaarmakingsrecht ziet toe op onmiddellijke openbaarmaking (zoals bij een concert) en op het ten gehore brengen van een opgenomen versie (volgens art. 7 WNR).

De persoonlijkheidsrechten van de uitvoerend kunstenaar stemmen overeen met die van een auteur (volgens art. 5 lid 1 sub a – d WNR jo. art. 25 Aw lid 1 sub a - d), daarom worden deze persoonlijkheidsrechten niet nader toegelicht.

⁹⁹ Hugenholtz & Koedooder, *NJB* 19/26, p. 1511-1515.

¹⁰⁰ Schipper, *AMi* 2014/4, p. 105 – 112.

¹⁰¹ Schipper, *AMi* 2014/4, p. 106.

¹⁰² Geerts & Verschuur, 2020 p. 647.

¹⁰³ Geerts & Verschuur, 2020, p. 648.

¹⁰⁴ Spoor, Verkade en Visser, 2019, p. 850.

6.8. Overdracht en licenties

Overdracht en licenties werken voor uitvoerende kunstenaars en fonogrammenproducenten bijna hetzelfde als bij componisten en tekstdichters, daarom wordt in deze paragraaf niet verder ingegaan op overdracht en licenties. Wel is aandacht besteed aan de collectieve beheersorganisaties voor uitvoerende kunstenaars en fonogrammenproducenten: Sena en NORMA.

6.9. Collectieve beheersorganisaties – Sena en NORMA

De stichting ter Exploitatie van Naburige Rechten (Sena) is een collectieve beheersorganisatie die vergoedingen incasseert voor het openbaar gebruik van opnames van muziekluitvoeringen van uitvoerende kunstenaars en fonogrammenproducenten.¹⁰⁵¹⁰⁶ Je moet je als uitvoerende kunstenaar of fonogrammenproducent aanmelden en een exploitatieovereenkomst tekenen om de vergoedingen te ontvangen waar je recht op hebt, je bent niet automatisch aangesloten.¹⁰⁷

NORMA vertegenwoordigt alle uitvoerende kunstenaars, zoals muzikanten, zangers en dansers. NORMA incasseert vergoedingen voor geluid- en beeldopnames van audio- en audiovisuele rechten en voor thuiskopie, leen- en verhuurrechten en vergoedingen voor achtergrondmuziek en nog veel meer.¹⁰⁸

¹⁰⁵ Knock, 2015, p. 122.

¹⁰⁶ 'Alles over ons', Sena, Sena.nl.

¹⁰⁷ 'Waarom en hoe meld ik mij aan?', Sena, Sena.nl.

¹⁰⁸ 'Wat is NORMA', Stichting NORMA, stichtingnorma.nl.

Hoofdstuk 7: Het muziekauteurscontractenrecht

7.1. De Wet Auteurscontractenrecht 2015

Auteurs in de Nederlandse muziekindustrie dragen hun exploitatierechten vaak over aan muziekmaatschappijen en andere exploitanten. Hiervoor is in 2015 een wet aangenomen: de Wet Auteurscontractenrecht. Deze wet heeft beoogd de contractuele positie van auteurs en uitvoerende kunstenaars te verstevigen.^{109,110}

7.1.1. Licenties

De Wet Auteurscontractenrecht heeft ervoor gezorgd dat een wettelijke basis bestaat voor het verlenen van exclusieve licenties, het aktevereiste in artikel 2 van de Auteurswet.¹¹¹ Daarnaast wordt in dit onderzoek aandacht besteed aan het recht op een billijke vergoeding (volgens art. 25c lid 1Aw). De andere onderdelen van de Wet Auteurscontractenrecht worden niet behandeld, aangezien deze buiten de reikwijdte van dit onderzoek vallen.

7.1.2. De billijke vergoeding

Het recht op een ‘billijke vergoeding’ voor iedere exploitatie van het werk van auteurs en uitvoerende kunstenaars houdt in dat auteurs en uitvoerende kunstenaars een redelijk en billijk bedrag dienen te ontvangen voor hun creatieve prestatie.¹¹² Deze billijke vergoeding wordt vastgesteld aan de hand van algemeen erkende rechtsbeginselen en in Nederland levende rechtsovertuigingen en maatschappelijke en persoonlijke belangen.¹¹³ Er bestaat geen wettelijke norm voor de billijke vergoeding, dit zou een belemmering kunnen vormen voor het vrije verkeer van goederen.¹¹⁴ De Auteurscontractenwet is opgenomen in de Auteurswet in artikelen 25b - h en in de Wet op de Naburige Rechten door de schakelbepaling van artikel 2b WNR.

7.2. DSM-richtlijn 2019

De Digital Single Market richtlijn (ook: DSM-richtlijn) werd in 2019 aangenomen in de Europese Unie.¹¹⁵ De hoofddoelstelling die behandeld wordt in dit hoofdstuk is de bescherming van creatieve bedrijfstakken, zodat zij op basis van gelijkwaardigheid kunnen onderhandelen met distributeurs over hun beschermde prestatie.¹¹⁶

7.2.1. De billijke vergoeding

Zo is de billijke vergoeding in art. 18 lid 1 DSM-richtlijn zo geformuleerd (‘passende en evenredige vergoeding’) dat auteurs en uitvoerende kunstenaars die hun exploitatierechten hebben overgedragen, aanspraak kunnen maken op dit artikel.¹¹⁷ Hierdoor kan het zijn dat je met een “lump

¹⁰⁹ Kamerstukken II 2011/12, 33308, nr. 3 (MvT), p. 1.

¹¹⁰ Van Aerde, *ORP* 2016/1, p. 23 -30.

¹¹¹ Kamerstukken II 2011/12, 33308, nr. 3 (MvT), p. 10.

¹¹² Visser, *NJB* 2021/22, p. 1807.

¹¹³ Van Aerde, *ORP* 2016/1, p. 26.

¹¹⁴ Kamerstukken II 2011/12, 33308, nr. 3 (MvT), p. 13.

¹¹⁵ Richtlijn (EU) 2019/790 van 17 april 2019 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt en tot wijziging van Richtlijnen 96/9/EG en 2001/29/EG.

¹¹⁶ Kamerstukken II 2019/20, 35454, nr. 3, (MvT) p. 2.

¹¹⁷ Hugenholtz, *AMI* 2020/6, p. 187.

sum bepaling”, zonder mogelijkheid op een aanvullende vergoeding, niet ‘veilig’ bent voor het Europese contractenrecht.^{118,119} De billijke vergoeding komt in grote mate overeen met de billijke vergoeding uit het auteurscontractenrecht en behoeft geen verdere aanpassingen in de Auteurswet.

7.2.2. De transparantieverplichting

Een andere aanvulling op het auteurscontractenrecht is de transparantieverplichting van artikel 19 van de DSM-richtlijn.¹²⁰ Deze transparantieverplichting waarborgt dat exploitanten worden verplicht om regelmatig te rapporteren aan creatieve ondernemers over de opbrengst van de exploitatie van de door hen verleende rechten.¹²¹ Deze transparantieverplichting richt zich op de zwakke positie die een maker doorgaans heeft, indien hij zijn rechten geheel of gedeeltelijk heeft overgedragen, of in licentie heeft gegeven aan een exploitant.

Door de aanvulling van de DSM-richtlijn is in de Auteurswet en de Wet op de Naburige Rechten opgenomen dat de exploitant een jaarlijks overzicht aan de maker moet verstrekken waarin ‘de exploitatiewijzen, de gegeneerde inkomsten en de verschuldigde vergoedingen zijn opgenomen’ (volgens art. 25ca lid 1 jo. art. 25e Aw jo. art. 2b WNR). Deze transparantieverplichting strekt zich ook uit over de inkomsten die worden gerealiseerd met de verkoop van andere goederen, zoals merchandise met zijn portret of merk.¹²²

Door de transparantieverplichting en de billijke vergoeding aan te scherpen, heeft de EU gepoogd auteurs en uitvoerende kunstenaars meer handvaten te kunnen bieden om de economische waarde van hun rechten, die zij hebben overgedragen, te vergroten.¹²³

¹¹⁸ Visser, *NJB* 2021/22, p. 1810.

¹¹⁹ R.o. 73 bij de DSM-richtlijn.

¹²⁰ Kamerstukken II 2019/20, 35454, nr. 3, (MvT) p. 32.

¹²¹ Hugenholtz, *AMI* 2020/6, p. 188.

¹²² R.o. 75 bij de DSM-richtlijn.

¹²³ R.o. 74 bij de DSM-richtlijn.

7.3. Deelconclusie juridisch kader

Uit de voorgaande hoofdstukken is duidelijk geworden dat de Auteurswet en de Wet op de Naburige rechten de basis vormen voor alle bepalingen die worden opgesteld in muziekcontracten. Dit wordt verder aangevuld door de toepassing van Europese richtlijnen en jurisprudentie. Auteurs en uitvoerende kunstenaars zijn vaak de kwetsbare partijen in de contractonderhandelingen tussen exploitanten zoals platenmaatschappijen en muziekuitgevers, de wetgever heeft hierom gepoogd hun positie te versterken door de implementatie van de Auteurscontractenrichtlijn en de DSM-richtlijn.

Door het aannemen van verschillende wetsvoorstellen en richtlijnen op het gebied van het muziekauteurscontractenrecht zou de positie van de kunstenaars en uitvoerend kunstenaars in de toekomst moeten zijn verbeterd. Of dit terug te zien is in de praktijk, zal uitgebreid aan bod komen in het volgende hoofdstuk. Hierin worden verschillende muziekcontracten behandeld in het dossieronderzoek en worden deze resultaten vergeleken met een enquête-onderzoek in de praktijk. Daarnaast wordt nader invulling gegeven aan de vormgeving van het eindproduct middels het *Legal Design Thinking Process*.

Deel 3: Praktijkonderzoek

Dit deel van het verantwoordingsverslag behandelt het praktijkonderzoek. Het praktijkonderzoek bestaat uit drie onderdelen; het dossieronderzoek; het ondersteunende enquête-onderzoek en het Legal Design Thinking Process.

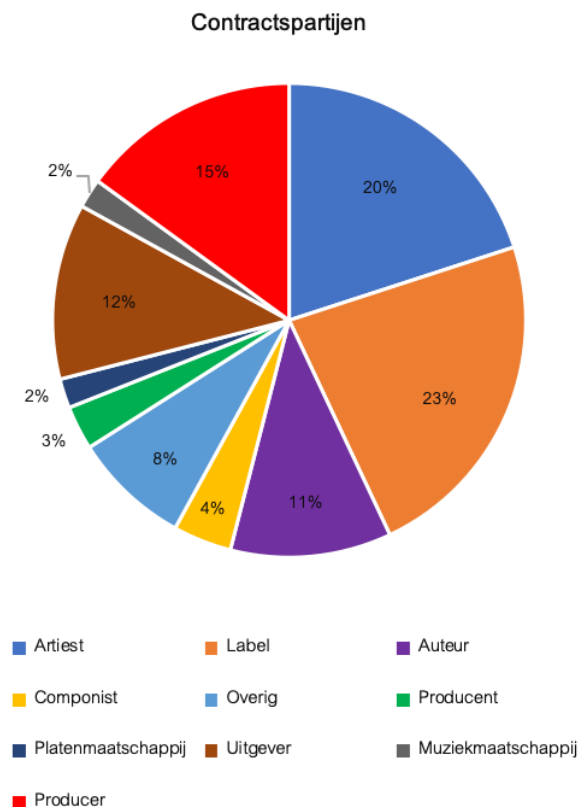
Hoofdstuk 8: Dossieronderzoek

Om inzicht te krijgen wie er contractspartijen zijn in de Nederlandse muziekindustrie is een dossieronderzoek verricht van de muziekcontracten van de Dance-advocaat. Voor het dossieronderzoek zijn 50 verschillende Nederlandse muziekcontracten onderzocht uit de periode van 2015 tot en met 2022. In de volgende paragrafen wordt per topic toegelicht waarom deze is gekozen en welke resultaten hieruit zijn voortgekomen. Het dossieronderzoek is opgenomen in de bijlage als excelbestand met de titel 'Resultaten dossier- en enquête onderzoek'.

8.1 Contractspartijen

Het doel van dit topic is inzicht te verkrijgen in wie de meest voorkomende contractspartijen zijn bij muziekcontracten bij de Dance-advocaat. Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat er een grote variatie aan contractspartijen bestaat in de muziekindustrie. Deze contractspartijen zijn ingedeeld in tien categorieën. In eerste instantie waren er meer categorieën, maar omwille van het onderzoek zijn de partijen, die slechts eenmaal voorkwamen, samengevoegd tot de categorie "overig".

Uit het dossieronderzoek is gebleken dat de meest voorkomende contractspartijen; muziek-labels (23%), artiesten (20%), en producers (15%) waren. Hiervoor genoemde contractspartijen zijn ook getoetst in het hier opvolgende enquête-onderzoek.

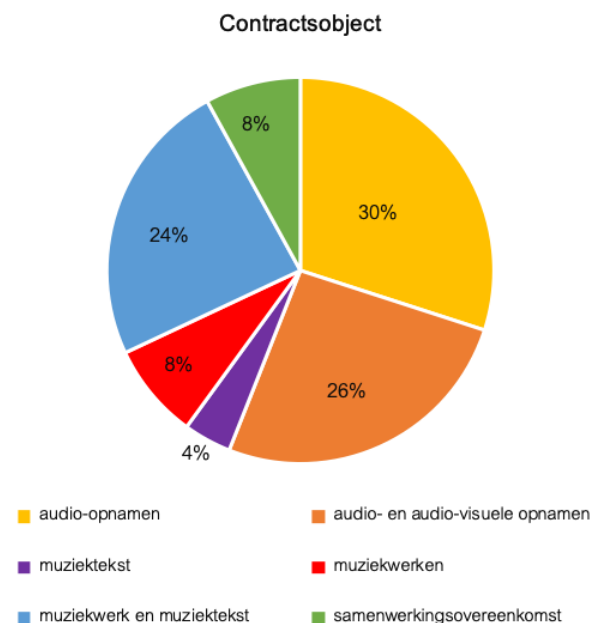

Figuur 3: Overzicht contractspartijen in muziekcontracten.

8.2 Contractsubject

Het volgende topic is het contract object; dit is het onderwerp waarover in het contract afspraken worden gemaakt. Het doel van dit topic is meer inzicht verkrijgen in het meest voorkomende onderwerp in muziekcontracten.

Hieruit blijkt dat audio-opnamen (30%) en audiovisuele opnamen (26%) het vaakst voorkomen in muziekcontracten. Dit betekent dat bij het eindproduct de focus zal worden gelegd op de rechten van kunstenaars; uitvoerend kunstenaars en fonogrammenproducenten, aangezien zij de belanghebbenden zijn bij de totstandkoming van audio- en audiovisuele opnamen.

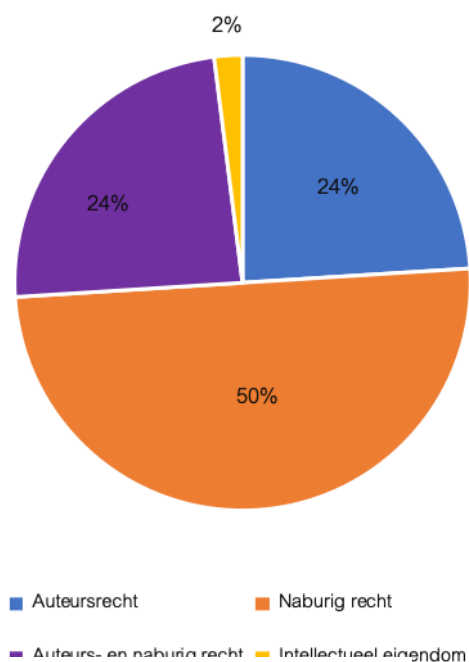

Figuur 4: Overzicht van de contractsubjecten bij muziekcontracten

8.3 Soort recht

Om inzicht te krijgen welke wetten het vaakst voorkomen in muziekcontracten, heb ik gekozen voor het topic "Soort recht". Uit de contracten blijkt dat het grootste gedeelte van de contracten (50%) naar de Wet op de Naburige Rechten verwijst.

Dit betekent dat in het advies aan de Dance-advocaat meer aandacht moet worden besteed aan de uitleg over de Wet op de Naburige rechten (WNR). Dit betekent niet dat de auteurswet minder aandacht behoeft, maar dat meer moet worden ingegaan op de rechthebbenden uit het Naburig recht.

Figuur 5: Overzicht rechtssoorten bij muziekcontracten

8.4 Afstand persoonlijkheidsrechten

Uit de literatuur is gebleken dat het mogelijk is om afstand te doen van de persoonlijkheidsrechten. Het doel van dit topic is te onderzoeken of in muziekcontracten daadwerkelijk afstand wordt gedaan; van welke persoonlijkheidsrechten het meest en in welke mate.

Uit het dossieronderzoek blijkt dat er in de meerderheid (38%) van de muziekcontracten afstand wordt gedaan van alle persoonlijkheidsrechten voor zover de wet dat toelaat. Dit betekent dat er in het eindproduct aandacht moet worden besteed aan de uitleg van persoonlijkheidsrechten. Hierin werd niet expliciet verwezen naar het recht op naamsvermelding, maar werden slechts bepalingen opgenomen die verwezen naar de persoonlijkheidsrechten voor zover de Auteurswet, dan wel de Wet op de Naburige Rechten dit toelaat. Een aantal voorbeelden van zo'n clause worden hieronder benoemd:

Dossier 19: *“Auteur doet hierbij binnen de grenzen van de wet afstand van zijn persoonlijkheidsrechten als bedoeld in artikel 25 van de Auteurswet 1912.”*

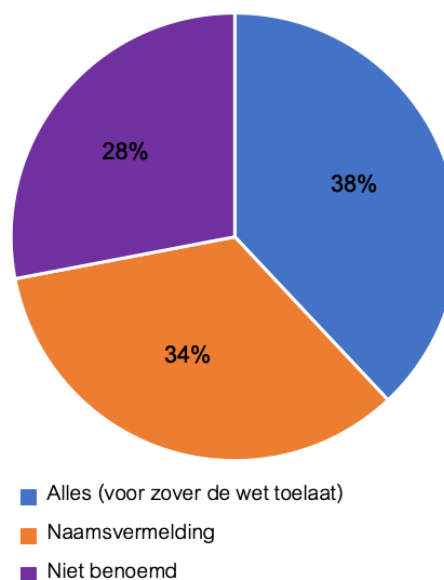
Dossier 23: *“Auteur doet hierbij jegens Uitgever en de rechtverkrijgenden daarvan afstand van de persoonlijkheidsrechten op de Werken. Indien en voor zover de afstand van die persoonlijkheidsrechten op grond van de wet niet mogelijk is, komen Partijen hierbij overeen dat Auteur daar jegens Uitgever of de rechtsopvolgers daarvan geen beroep op zal doen.”*

Dossier 42: *“Voor zover mogelijk doet Opdrachtnemer afstand van zijn persoonlijkheidsrechten en indien dit niet mogelijk is zal Opdrachtnemer eventuele persoonlijkheidsrechten alleen uitvoeren na voorafgaand overleg daarover met Opdrachtgever.”*

De daarop volgende categorie (34%) deed expliciet afstand van het recht op naamsvermelding. Dit is opvallend, aangezien in de meerderheid van de contracten afstand werd gedaan van persoonlijkheidsrechten in het algemeen.

Een clause die de persoonlijkheidsrechten niet nader specificeert, biedt onvoldoende inzicht aan de rechthebbende die afstand doet van zijn persoonlijkheidsrechten. Het is raadzaam om te specificeren van welke persoonlijkheidsrechten precies afstand wordt gedaan en wat de reikwijdte is van die afstand.

Afstand van de persoonlijkheidsrechten

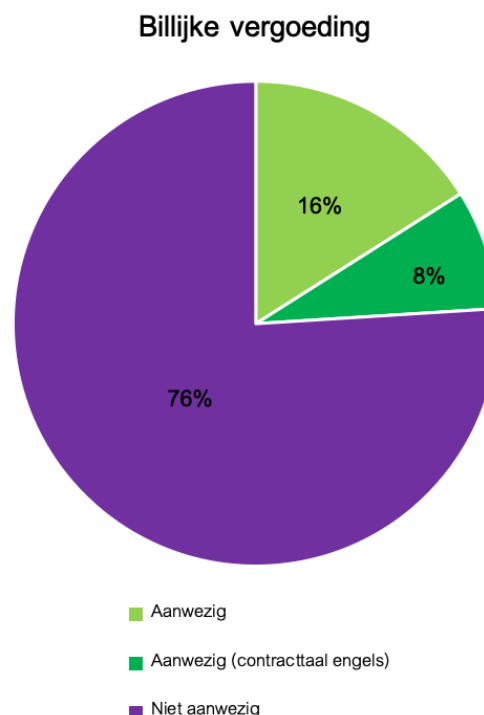

Figuur 4: Overzicht van de afstand van de persoonlijkheidsrechten bij muziekcontracten

8.5 Billijke vergoeding

Uit de literatuur over de Auteurscontractenwet en de DSM-richtlijn is gebleken dat een zwaarwegend belang wordt toegekend aan de billijke vergoeding voor auteurs en uitvoerende kunstenaars. Daarom is ervoor gekozen het topic “billijke vergoeding” toe te voegen aan het dossieronderzoek. Voor dit topic is gekeken of een contractsbepaling aanwezig was die de billijke vergoeding noemde of die verwees naar de billijke vergoeding in de Auteurswet dan wel de DSM-richtlijn. Er is niet gekeken naar een expliciet bedrag, aangezien geen standaardbedrag voor een billijke vergoeding is vastgelegd in de Auteurswet of de Wet op de Naburige rechten.

Opvallend is dat in slechts 24% van de contracten een billijke vergoeding is opgenomen, hiervan is in 8% van de contracten de contracttaal Engels.

Figuur 5: Overzicht van de opname van een billijke vergoeding in muziekcontracten

Dossier 1: *“De wettelijk bepaalde billijke vergoeding...”*

Dossier 5: *“Artiest erkent dat bovenstaande vergoedingen voor Artiest een billijke vergoeding zijn.”*

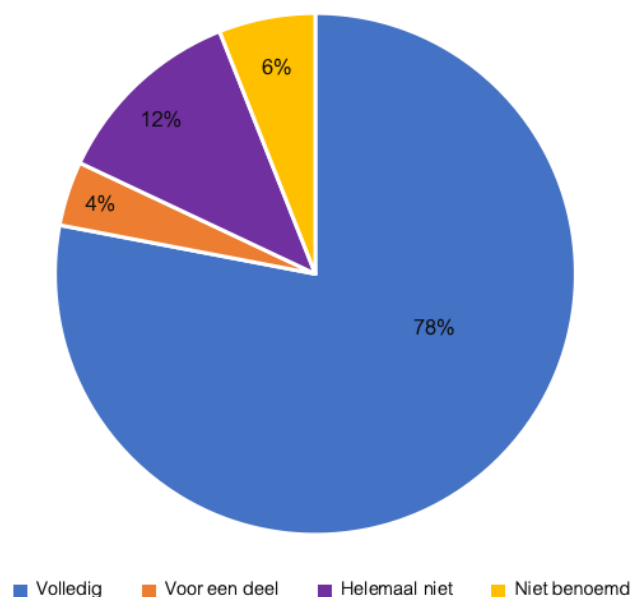
Dossier 14: *“The fees referred to in ... shall be deemed to be equitable remuneration as referred to in Article 25c of the Copyright Act”*

Uit het juridisch kader is gebleken dat kunstenaars en uitvoerende kunstenaars worden gewaarschuwd een billijke vergoeding op te nemen in contracten. Uit het dossieronderzoek blijkt dat (een verwijzing naar) de billijke vergoeding niet in alle dossiers is opgenomen. Daarom zal hieraan ook aandacht worden besteed in de vervaardiging van het eindproduct.

8.6 Exclusiviteit

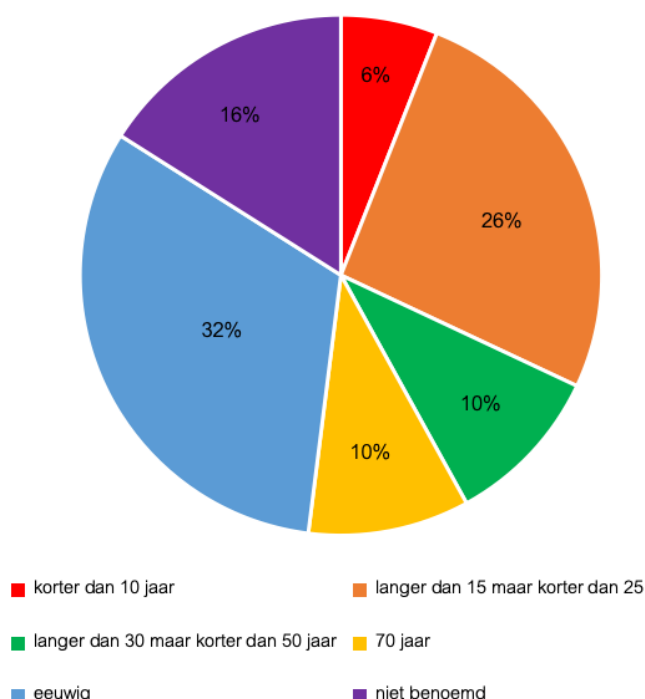
Uit de literatuur is gebleken dat exclusieve licenties veelal worden afgesloten in muziekovereenkomsten. Door de invoering van de Auteurscontractenwet rust een aktevereiste op exclusieve licenties. Derhalve was in eerste instantie de aanname dat alle contracten exclusief zouden zijn. Uit het dossieronderzoek blijkt echter dat 88% van de overeenkomsten exclusief waren. In 12% van de gevallen waren de contracten helemaal niet exclusief. In 6% van de contracten werd exclusiviteit niet benoemd. In sommige gevallen (4%) was er sprake van gedeeltelijke exclusiviteit.

Exclusiviteit van muziekcontracten

Figuur 6: Mate van exclusiviteit in muziekcontracten.

Duur van de exclusiviteit

Figuur 7: Duur van de exclusiviteit in muziekcontracten.

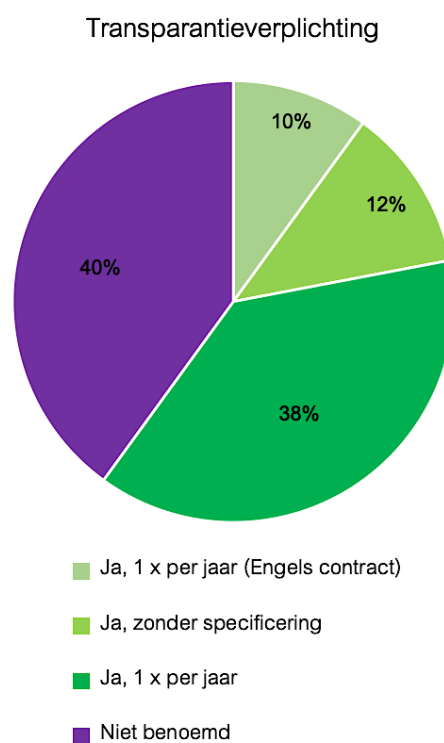
Per overeenkomst varieerde deze exclusiviteit in duur; daarvoor zijn verschillende categorieën bedacht. Het blijkt dat het grootste deel van het contract “voor eeuwig” exclusief was, wat opvallend is, gelet op de wettelijke beschermingsduur van het auteursrecht van 70 jaar. In de infographic moet dus aandacht worden besteed aan de wettelijke beschermingsduur van het auteursrecht.

8.7 Transparantieverplichting

De transparantieverplichting komt voort uit het Auteurscontractenrecht en de DSM-richtlijn. Het doel van dit topic is om te beoordelen in hoeverre de transparantieverplichting al is doorgevoerd in de contracten. Uit het dossieronderzoek is gebleken dat een merendeel (60%) van de contracten deze transparantieverplichting expliciet heeft genoemd.

De meerderheid van deze 60%, te weten 38%, bevat een transparantieverplichting waarbij een eenmalige controle per jaar is opgenomen. Daarna volgt 12% waarin geen specificering is opgenomen van de transparantiefrequentie. De laatste categorie (10%) behelsde Engelstalige contracten met een transparantieverplichting van één keer per jaar.

Desondanks is het opvallend dat de resterende 40% geen transparantieverplichting heeft opgenomen in de contracten.

Figuur 8: De toepassing van de transparantieverplichting in muziekcontracten.

8.8 Deelconclusie dossieronderzoek

Uit het dossieronderzoek is gebleken dat labels, artiesten producers de meest voorkomende contractspartijen zijn in Nederlandse muziekcontracten uit de periode 2015 – 2022. Van deze contracten was het meest voorkomende contractsobject de audio-opnamen. Daarnaast stond in de muziekcontracten de Wet op de Naburige Rechten centraal. Dit betekent dat er meer aandacht moet worden besteed in het eindproduct aan de uitleg van de WNR, aangezien deze wet centraal staat.

Daarnaast was het opvallend dat in de meerderheid van de contracten afstand werd gedaan van de persoonlijkheidsrechten, maar vaak niet werd gespecificeerd in hoeverre en van welke persoonlijkheidsrechten afstand van werd gedaan. De billijke vergoeding bleek niet in ieder dossier expliciet te zijn genoemd, hetzelfde gold voor de transparantieverplichting.

Alle bovengenoemde resultaten worden meegenomen in de eindconclusie en de aanbevelingen. Daarnaast zal een deel van de topics worden getoetst door ze op te nemen in het enquête-onderzoek. Bovendien zal een deel van de resultaten worden gebruikt voor het *Legal Design Thinking Process*.

Hoofdstuk 9: Enquête onderzoek

De enquête is uitgestuurd op LinkedIn, Twitter en Instagram, naar ondernemers die werkzaam zijn in de muziekindustrie. Het enquête onderzoek is ingevuld door 38 respondenten en is een voldoende aantal ter ondersteuning van de hoofdonderzoeksmethode: het dossieronderzoek.

9.1. Werkzaam in de Nederlandse muziekindustrie

Vraag 1: Ik ben werkzaam in de Nederlandse muziekindustrie. [ja/nee]

Het doel van deze enquêtevraag was dat alleen mensen die werkzaam waren in de muziekindustrie de enquête invulden. Indien het antwoord op deze vraag “nee” was, kreeg de respondent niet de mogelijkheid om de andere vragen in te vullen. Uiteindelijk hebben 27 van de 38 respondenten deze vraag met “ja” beantwoord, daarom wordt in de rest van dit onderzoek uitgegaan van 27 respondenten als het totale aantal respondenten die het onderzoek volledig hebben ingevuld.

9.2. Beroepsomschrijving

Vraag 2: Mijn baan in de Nederlandse muziekindustrie kan je als volgt omschrijven:

Ik ben een ... / werk bij een ...

Deze enquêtevraag was bedoeld om iemands precieze beroep achterhalen.

Hiervoor was een keuzemenu met de contractspartijen uit de contracten van het dossieronderzoek ontwikkeld (zie 8.1). De resultaten uit de enquête, gecombineerd met de resultaten uit het dossieronderzoek laten zien dat het eindproduct gericht moet zijn op de meest voorkomende beroepsgroepen.¹²⁴

- Artiesten (30%),
- Producers (26%)
- Muzieklabels (22%)
- Overig (Publisher, Componist, Collectieve beheermaatschappij en Anders) (22%)¹²⁵

Deze resultaten komen in grote mate overeen met de resultaten uit het dossieronderzoek in paragraaf 8.1.

¹²⁴ Zie vraag 1 bij bijlage 10.

¹²⁵ Zie vraag 2 bij bijlage 10.

9.3. Voorkennis van het recht

Vraag 3: Ik heb verstand van het Nederlands intellectueel eigendomsrecht

Deze vraag, met betrekking tot de voorkennis van het recht van de respondenten, is gesteld door middel van een statement en daarbij een Likertschaal met 5 niveaus, “helemaal mee oneens”, “oneens”, “niet mee oneens en niet mee eens”, “eens” en “helemaal mee eens”. De Likertschaal zorgt voor betrouwbare antwoorden in een enquête-onderzoek. Een nadeel van de Likertschaal is dat respondenten geneigd zijn de middelste antwoorden aan te vinken en de uiteinden te vermijden.¹²⁶

Het doel van vraag drie was bedoeld een inschatting te maken van de kennis van het intellectueel eigendomsrecht.

Figuur 9: Resultaten van vraag 3 bij het enquête-onderzoek.

Uit de resultaten van de enquête is gebleken dat de meerderheid van de respondenten zich bevond in het midden van de schaal (40,7%) en de respondenten eerder naar de kant met kennis (40,7%), (“eens” of “helemaal eens”) neigden dan naar de kant met weinig kennis (18,5%), (“oneens” of “helemaal oneens”).¹²⁷

Hieruit blijkt dat al enige basiskennis bestaat van het recht, maar dat niet te veel juridische terminologie in het eindproduct moeten worden gebruikt, gezien het merendeel niet vertrouwd is met het Nederlandse intellectueel eigendomsrecht.

De vragen die hierop volgende hadden betrekking op de vormgeving en promotie van het eindproduct en zijn onderdeel van het *Legal Design Thinking Process*.

9.4. Kennismedium

Vraag 4: Welk medium zou je gebruiken om meer te weten over het proces van het muzikaal intellectueel eigendomsrecht?

Deze vraag was bedoeld om te weten te komen waar het eindproduct het beste kon worden geplaatst. Uit deze vraag is gebleken dat de respondenten bij het zoeken naar een antwoord op hun vraag over het muzikaal intellectueel eigendom het eerste een google zoekopdracht invoeren, daarna volgde een vraag stellen aan collega's en het inhuren van een specialist.¹²⁸ Hieruit valt te concluderen dat het eindproduct het beste op de website van een specialist kan worden geplaatst en dat de woorden goed vindbaar moeten zijn met een google zoekopdracht.

¹²⁶ J. Merkus, 'Likertschaal ontwerpen en analyseren voor je scriptie', *Scribbr* scribbr.nl, 21 augustus 2021.

¹²⁷ Zie vraag 3 bij bijlage 11.

¹²⁸ Zie vraag 4 bij bijlage 13.

9.5. Vorm eindproduct

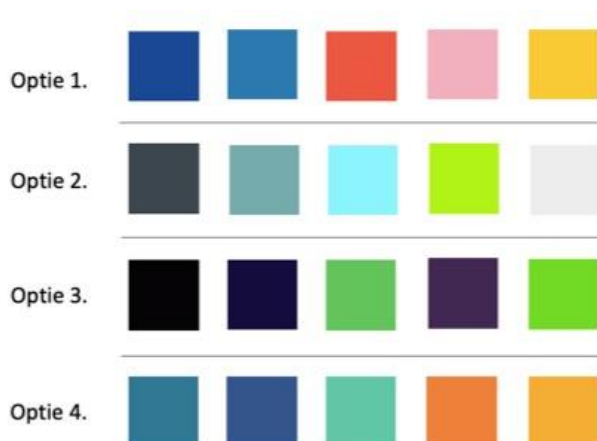
Vraag 5: Wanneer ik een vraag heb over het proces van het muzikaal intellectueel eigendom, zou ik het antwoord graag ontvangen in de vorm van een:

De vijfde vraag was bedoeld om erachter te komen wat voor vorm de respondenten het fijnste vonden als eindproduct. Het keuzemenu is samengesteld uit de opties die voortkwamen uit de brainstormsessie van de *ideate* fase in het *Legal Design Thinking Process*.¹²⁹ Hieruit is gebleken dat een Infographic (30%) en een Informatieve video (30%) de meeste stemmen hebben gekregen.¹³⁰ Dit is voorgelegd aan de opdrachtgever en hij heeft de doorslaggevende keuze gemaakt om een infographic te maken als eindproduct.

9.6. Vormgeving eindproduct

Vraag 6: Welke kleurencombinatie vind je het prettigste voor de vormgeving van het eindproduct?

Voor deze vraag zijn eerst een aantal kleurpaletten ter goedkeuring voorgelegd aan de opdrachtgever. Het doel van deze vraag was een kleurencombinatie te kiezen voor de vormgeving van het eindproduct. Uit de resultaten is gebleken dat het merendeel (44%) optie 4 de prettigste kleurencombinatie vond, uiteindelijk heeft de opdrachtgever hierin de doorslaggevende rol en heeft hij gekozen voor optie 4. Het eindproduct zal dan ook worden vormgegeven in de kleurstelling van het kleurenpalet “optie 4”.¹³¹

9.7. Informatie over het eindproduct

Vraag 7: Ik wil het liefst worden geïnformeerd via: ...

De laatste vraag was bedoeld om te weten te komen waar het eindproduct het beste zou kunnen worden geplaatst. Hieruit is gebleken dat het grootste deel van de stemming het eindproduct het liefste zou ontvangen door middel van een e-mail of nieuwsbrief (67%), dit was niet verwacht en zal worden voorgelegd aan de opdrachtgever.¹³² De reden dat de respondenten hebben gekozen voor een e-mail of een nieuwsbrief, is dat het een makkelijke optie is om de informatie later te kunnen teruglezen of dat een nieuwsbrief / e-mail gemakkelijk te archiveren is in een persoonlijke mailbox van iemand.

¹²⁹ Zie bijlage 19.

¹³⁰ Zie bijlage 12, vraag 5.

¹³¹ Zie bijlage 12, vraag 6.

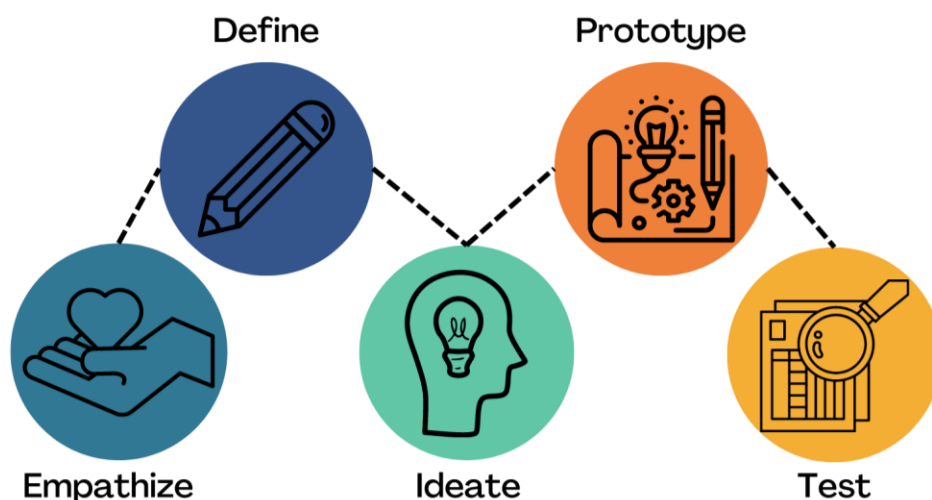
¹³² Zie bijlage 12, vraag 7.

9.8. Deelconclusie enquête-onderzoek

Uit het enquête-onderzoek is gebleken dat de resultaten van het dossieronderzoek hiermee kunnen worden ondersteund, maar het gaat hier wel om een kleine groep respondenten, daarom dient deze enquête ook als een ondersteunend medium aan het dossieronderzoek. Het dossieronderzoek wordt hoofdzakelijk gebruikt om inzichten te krijgen in het *Legal Design Thinking Process*, dit wordt toegelicht in het volgende hoofdstuk.

Hoofdstuk 10: Het Legal Design Thinking Process

Het *Legal Design Thinking Process* is een vormgevend proces dat zich vooral richt op de eindgebruiker van het juridische product. Door de vijf verschillende fases te doorlopen, kom je uiteindelijk tot een volwaardig eindproduct dat gericht is op een specifieke eindgebruiker. Het resultaat is een juridisch gebruiksvriendelijke oplossing die de eindgebruiker, zonder juridische bijstand, inzichten verschaft in juridische processen.

Anouk van der Heijde

Figuur 10: Overzicht van het Legal Design Thinking Process.

In dit hoofdstuk komen de bovenstaande vijf fases voorbij, er wordt per fase uitgelegd welke handelingen zijn verricht om zo tot het eindproduct te komen: de infographic.

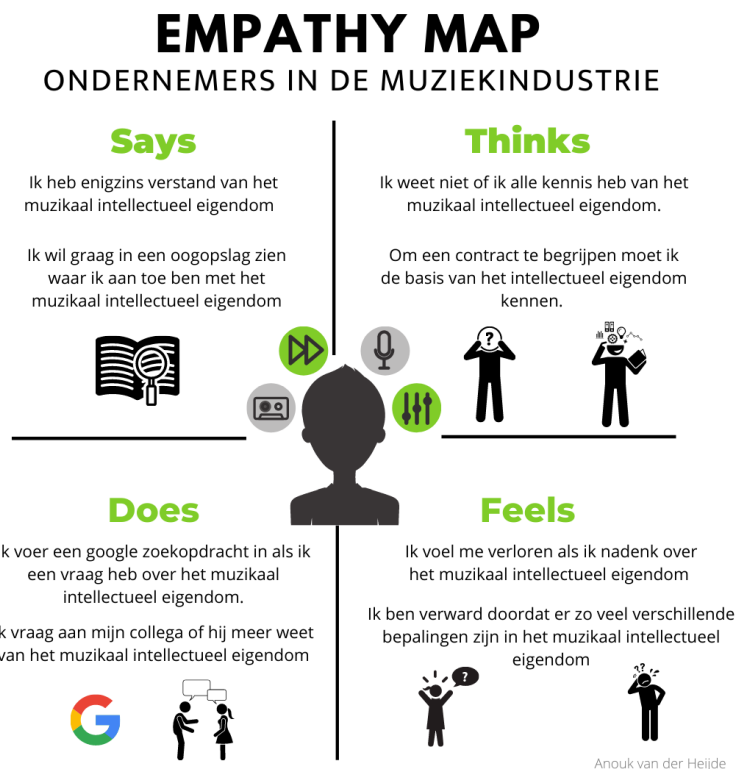
10.1. Empathize

De eerste stap in het design thinking is het inleven in alle belanghebbenden (de actoren) van het te maken product; deze fase wordt '*empathize*' genoemd. Voor deze fases is samen met de opdrachtgever gekeken naar wat hij precies uit het eindproduct wil halen en wat de verwachtingen over en weer zijn. Door het inleven in de opdrachtgever (de *stakeholder*), de eindgebruikers (de (beginnende) ondernemers in de Nederlandse muziekindustrie) en een gedeelte van de enquêtevragen is de empathy map tot stand gekomen.¹³³

¹³³ Zie bijlage 16.

10.1.1. Empathy Map

De empathy map geeft een goed beeld van wat de behoeftes en pijnpunten van de gebruikers van het eindproduct precies zijn. Daarnaast zijn er twee persona's ontwikkeld om zo een indruk te krijgen van wie de gebruikers van de infographic zullen zijn en wat hun voorkeuren zijn.¹³⁴ Dit zijn twee fictieve karakters, gebaseerd op de gesprekken die met de opdrachtgever zijn gevoerd over het eindproduct en de eindgebruikers.

Figuur 11: Empathy map bij de empathize fase.

10.2. Define en Ideate

De volgende fase in het *Legal Design Thinking Process* is de *define* fase. In deze fase wordt het kernprobleem helder en concreet geformuleerd. Het kernprobleem van het onderzoek is zo concreet mogelijk geformuleerd en wordt als volgt omschreven:

Beginnende ondernemers in de muziekindustrie hebben weinig tot geen kennis van het recht en weten daardoor niet helemaal wat ze precies afspreken in de contracten die ze sluiten met verschillende partijen. Het is onduidelijk welke rechten zijn verdisconteerd in de muziekovereenkomsten, en welke rechten zij nog kunnen behouden na het tekenen van een muziekovereenkomst.

Vervolgens worden in de *ideate* fase zoveel mogelijk adequate oplossingen gevonden voor het kernprobleem. Deze oplossingen zijn bedacht door middel van een brainstormsessie, hierbij zijn alle mogelijke oplossingen beschreven inclusief de voor- en nadelen.¹³⁵ Hieruit is gebleken dat er bij de infographic de minste nadelen waren.

De oplossingen van de brainstormsessie zijn voorgelegd bij de eindgebruikers van de enquête in vraag 5.¹³⁶ Hieruit is gebleken dat de voorkeur van de eindgebruikers een infographic of blogpost was, deze categorieën kregen dezelfde hoeveelheid stemmen. Uiteindelijk had mijn opdrachtgever de doorslaggevende keuze en hij heeft ervoor gekozen om een infographic te maken.

¹³⁴ Zie bijlage 17 en 18.

¹³⁵ Zie bijlage 19.

¹³⁶ Zie vraag 5 van het enquête onderzoek in bijlage 12.

10.3. Prototype en test

Daarna volgen de *prototype* en de *test* fases. Tijdens de prototype fase zijn prototypes bedacht die daarna worden getest door de eindgebruikers. Het eerste prototype was al gemaakt voordat de keuze was gemaakt om een infographic te gebruiken voor de vormgeving van het eindproduct.¹³⁷ Deze infographic is zeer beperkt en ziet slechts toe op het auteursrecht.

Het doel van de infographic is een afbeelding vervaardigen waarin de verschillende stappen van de Auteurswet en de Wet op de Naburige Rechten worden uitgelegd. Deze infographic is geïnspireerd door de infographic van [copyrightuser.org](https://www.copyrightuser.org)¹³⁸, maar deze infographic is niet gebaseerd op Nederlands recht en daarnaast is niet direct duidelijk waar de infographic begint.

Het ontwerpen van de infographic is door verschillende fases heengegaan, hierna volgt een toelichting op de versies van de infographic.

- Versie 1: sober en te veel juridisch jargon.¹³⁹
- Versie 2: te simpel en te weinig gebruik van afbeeldingen.¹⁴⁰
- Versie 3: uitgeschreven tekst met allemaal zijpaden zonder gebruik te maken van afbeeldingen.¹⁴¹
 - Te veel zijpaden maken het moeilijk om een eenduidige uitleg te creëren. Deze zijpaden kan je beter weglaten en vervangen door een infographic met duidelijke afbeeldingen en weinig tekst. Een betere oplossing hiervoor is om de verschillende opties op te delen in verschillende soorten infographics, de afbeeldingen zijn immers een goed medium om te komen tot een mooi product, echter kunnen de afbeeldingen niet de tekst vervangen.
- Versie 4: Overzichtelijke afbeelding waarbij gebruik is gemaakt van tekst en afbeeldingen.¹⁴²
 - Feedback opdrachtgever: de publisher en het label moeten een plek krijgen in het proces. Het is ook handig om een ander format met ongeveer dezelfde onderwerpen te maken
- Versie 5: klaar om te testen.¹⁴³

Hierna was het tijd voor de laatste fase van het *Legal Design Thinking Process*, de *test* fase, in deze fase worden de prototypes die het beste passen bij de oplossing van het kernprobleem getest. Voor de test fase is er besloten om dezelfde vorm toe te passen als bij de enquête in de *ideate* fase. Hiervoor is wederom een Microsoft Forms enquête opgesteld waarmee de resultaten zijn verzameld, aangezien de eerste enquête voor genoeg respondenten had gezorgd.

De vragen van deze enquête waren als volgt:

1. Waar gaat deze afbeelding over?
2. Voor wie denk je dat deze afbeelding bestemd is?
3. Heb je nog tips en tops met betrekking tot de inhoud?

¹³⁷ Zie bijlage 7.

¹³⁸ 'Going for a song', Copyrightuser, <https://www.copyrightuser.org/create/going-for-a-song/>.

¹³⁹ Zie bijlage 7.

¹⁴⁰ Zie bijlage 6.

¹⁴¹ Zie bijlage 5.

¹⁴² Zie bijlage 4.

¹⁴³ Zie bijlage 2.

4. Heb je nog tips en tops met betrekking tot het design?
5. Welke afbeelding heeft jouw voorkeur?

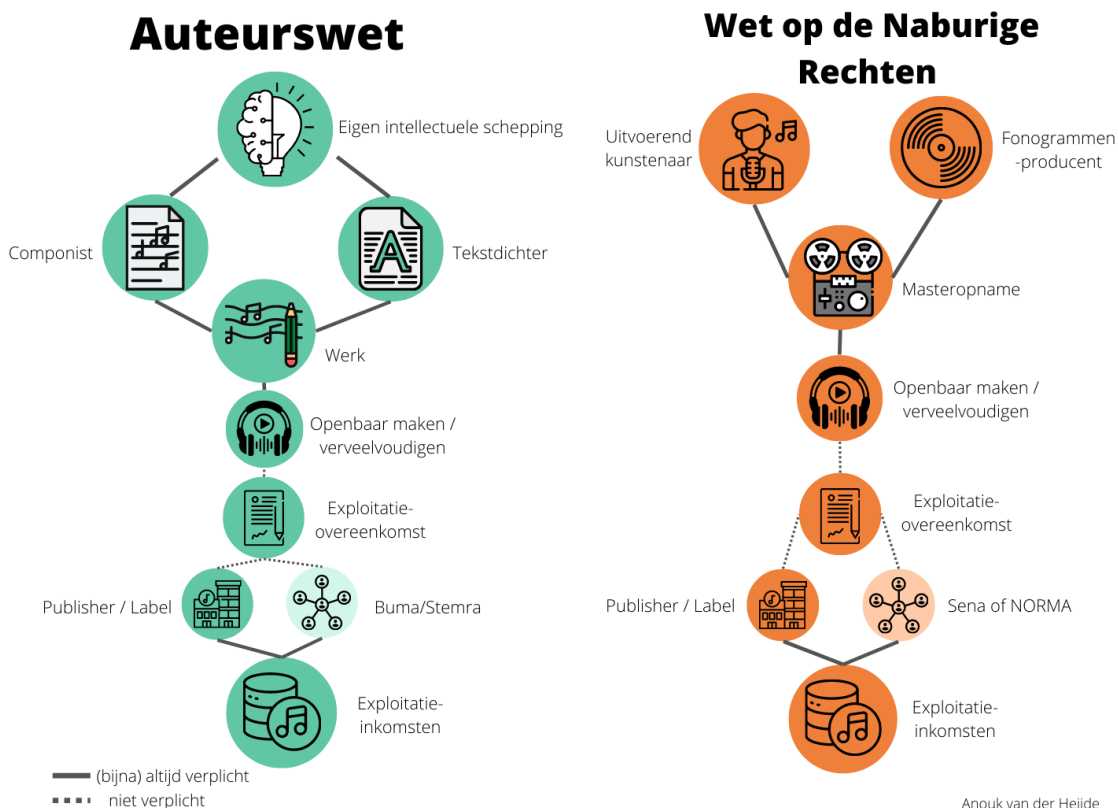
De enquête sloot af met een vraag waarbij de respondenten konden aangeven welke infographic hun voorkeur had. Deze enquête werd aanzienlijk minder goed gemaakt dan de eerste enquête uit het *empathize & ideate* proces. Een verklaring hiervoor kan zijn dat er een stuk meer open vragen waren, waardoor je meer tijd en aandacht vraagt van de respondenten die de enquête invullen. Uiteindelijk hebben 10 respondenten de enquête ingevuld.

De voorkeur van de respondenten uit de enquête ging uit naar de eerste versie van de infographic, dit is dan ook het eindproduct geworden.¹⁴⁴

Uit de resultaten van de enquête uit de test fase blijkt dat de gebruiker nog meer context wil voordat hij de infographic kan gebruiken. Daarom is ervoor gekozen om in de laatste versie van de infographic een titel toe te voegen: 'Hoe werkt het muzikaal intellectueel eigendom in Nederland.'

Uit het *Legal Design Thinking Process* is de volgende infographic na het doorlopen van alle fases ontwikkeld:

Hoe werkt het muzikaal intellectueel eigendom in Nederland?

¹⁴⁴ Zie het excelbestand getiteld 'Resultaten dossier- en enquête onderzoek.'

Deel 4: Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag die centraal staat in onderhavig onderzoek:

*Welk advies kan 'De Dance-advocaat' aan **beginnende ondernemers in de muziekindustrie** geven ten aanzien van contracten met betrekking tot de **muziekrechten**, rekening houdend met de Nederlandse- en internationale juridische terminologie, op grond van literatuuronderzoek, dossieronderzoek en het Legal Design Thinking Process?*

Juridisch kader

Uit het juridisch kader blijkt dat de basis van het muziekcontractenrecht te vinden is in de Auteurswet en de Wet op de Naburige Rechten. Hierin worden de rechten en plichten van de ondernemers in de muziekindustrie uitgelegd. Zoals de rechten die zij kunnen ontleen uit hun auteursrechtelijk beschermde werk, dan wel uitvoering of opname van hun creatieve prestatie. Bovendien blijkt uit het juridisch kader dat de exploitatie- en persoonlijkheidsrechten (gedeeltelijk) kunnen worden overgedragen of gelicentieerd in muziekcontracten.

De basis uit de Auteurswet en de Wet op de Naburige Rechten wordt aangevuld met de Wet auteurscontractenrecht, de jurisprudentie en de implementatie van Europese richtlijnen zoals de DSM-richtlijn. Hieruit volgen beschermende maatregelen zoals de billijke vergoeding en de transparantieverplichting. De wetgever heeft beoogd de kwetsbare positie van ondernemers in de muziekindustrie te beschermen. Auteurs en uitvoerende kunstenaars zijn namelijk doorgaans de kwetsbare partijen in de contractonderhandelingen met exploitanten zoals platenmaatschappijen en muziekuitgevers.

Dossier- en enquête-onderzoek

Uit het dossier- en enquête-onderzoek blijkt dat de wettelijke bepalingen in de praktijk niet altijd secuur worden toegepast. Zo is niet in alle contracten een billijke vergoeding of transparantie-verplichting opgenomen en wordt niet gespecificeerd in hoeverre afstand wordt gedaan van persoonlijkheidsrechten.

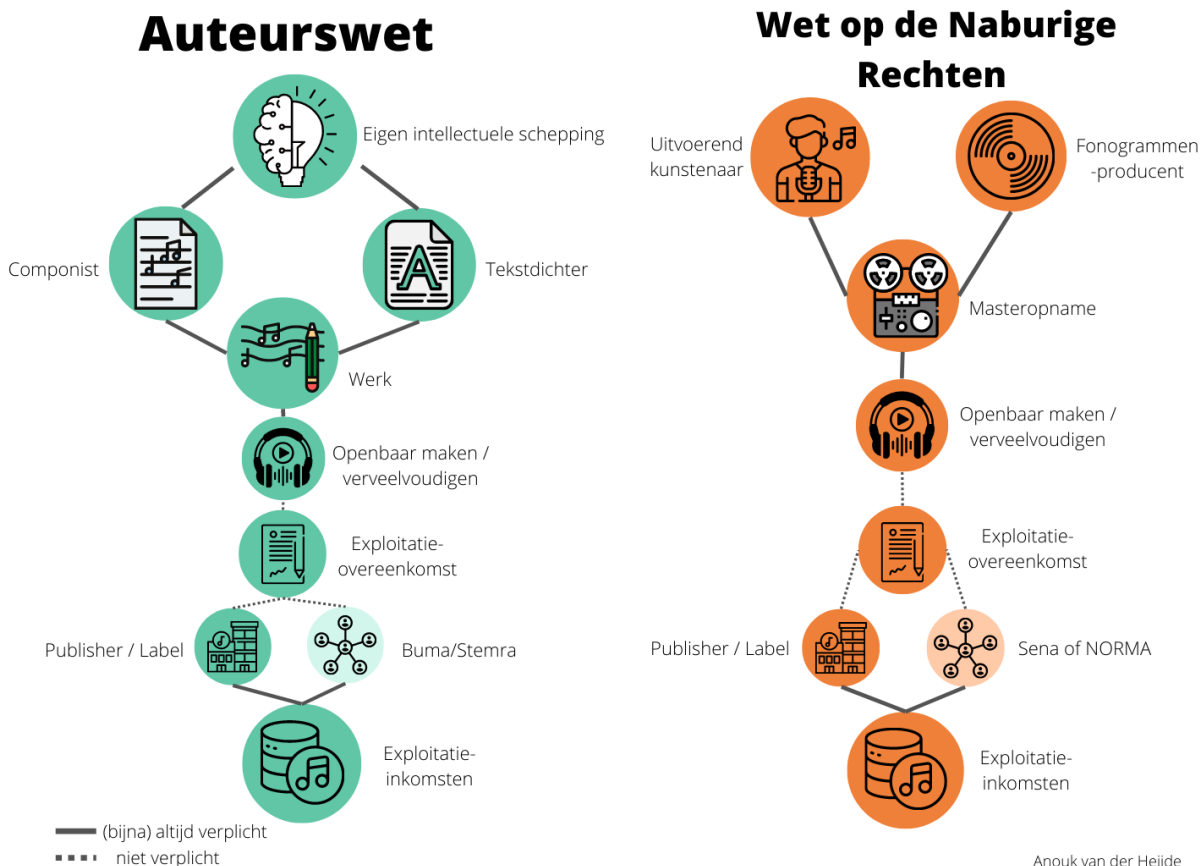
Uit het enquête-onderzoek blijkt dat beginnende ondernemers in de muziekindustrie van mening zijn dat zij over beperkte kennis beschikken van het Nederlands intellectueel eigendom en zij behoefte hebben aan uitleg van het onderhavig rechtsgebied. Het *Legal Design Thinking Process* heeft hiervoor een oplossing gevonden.

Legal Design Thinking Process

Uit het *Legal Design Thinking Process* is gebleken dat de voorkeur voor de uitleg van het muzikaal intellectueel eigendom een infographic is. Deze infographic geeft een duidelijk overzicht van de Auteurswet en de Wet op de Naburige Rechten in heldere kleuren. Daarnaast is uit dit proces gebleken dat de infographic beschikbaar moet worden gesteld via een nieuwsbrief of e-mail.

Deze infographic ziet er als volgt uit:

Hoe werkt het muzikaal intellectueel eigendom in Nederland?

NB: De infographic is ook toegevoegd als afbeelding in de bijlagen van dit onderzoek.

Aanbevelingen

Aan de hand van de hiervoor besproken conclusies, kunnen aan de Dance-advocaat de volgende aanbevelingen worden verstrekt:

- Bij de uitleg van het Nederlandse intellectueel eigendomsrecht is het handig de infographic over het muziekauteurscontractenrecht te gebruiken om zo met een visuele insteek de Auteurswet en de Wet op de Naburige Rechten toe te lichten aan zijn cliënten.
- Blijf bij de muziekcontracten dichtbij de wettelijke benaming van de contractspartijen; zoals auteur, fonogrammenproducent of uitvoerend kunstenaar. Op deze manier vermijd je overbodige discussies en met betrekking tot de toepassing van de Auteurswet of de Wet op de Naburige Rechten.
- In geval van de behandeling van persoonlijkheidsrechten in een contract, moet nader worden gespecificeerd van welke persoonlijkheidsrechten afstand wordt gedaan. Zo is het direct duidelijk voor de contractspartijen wat wordt afgesproken en zullen minder discussies ontstaan over de uitleg van de bepaling.
- Bij de muziekcontracten moet meer aandacht worden besteed aan de 'billijke vergoeding' en wordt aanbevolen in elke muziekovereenkomst een verwijzing naar deze vergoeding op te nemen. Dit wettelijke vereiste uit nationale en internationale wetgeving waarborgt een passende beloning aan kunstenaars en uitvoerende kunstenaars.
- In muziekcontracten moet eveneens meer aandacht worden besteed aan de 'transparantieplichting'. Deze verplichting is niet altijd opgenomen in de contractsbepalingen en clausules, terwijl deze wel wettelijk verplicht is. Daarom is het raadzaam in elke muziekovereenkomst een verwijzing naar deze verplichting op te nemen.
- Het muziekauteurscontractenrecht is altijd in ontwikkeling en wordt continu vernieuwd door uitspraken van verschillende instanties en nieuwe wetsvoorstellen. Het advies is deze uitspraken en wetsvoorstellen voortdurend te blijven bestuderen en hierop te anticiperen in de contractonderhandelingen met ondernemers uit de muziekindustrie.

Bronnenlijst

Boeken

Beaufort 1932

H.L. de Beaufort, *Auteursrecht*, Zwolle 1932, W.E.J. Tjeenk Willink.

Geerts & Verschuur 2020

P.G.F.A. Geerts & A.M.E. Verschuur (red.), *Kort begrip van het intellectueel eigendomsrecht (studenteneditie)*, Deventer: Wolters Kluwer 2020.

Frequin 2021

M. Frequin, *Auteursrechtgids. Hoofdpijnen voor de praktijk*, Den Haag: Boom Juridisch 2021.

Hirsch Ballin 1959

E.D. Hirsch Ballin, *Maken en vervaardigen: over ontaardingsverschijnselen in het recht van de scheppende mens, oratie*, Amsterdam: Koninklijke Nederlandse Uitgeversbond 1959.

Knock 2015

B. de Knock, *Noot voor noot: inleiding muziekrecht*, Amsterdam: Uitgeverij Delex 2015.

Passman 2019

D. S. Passman, *All you need to know about the music business* (10th edition), New York: Simon & Schuster 2019.

Spoor, Verkade & Visser 2019

J.H. Spoor, D.W.F. Verkade & D.J.G. Visser, *Auteursrecht: Auteursrecht, portretrecht, naburige rechten en databankenrecht* (Recht en Praktijk nr. IE2), Deventer: Wolters Kluwer 2019.

Van der Laar-Wijdeven 2017

I. van de Laar-Wijdeven, *Recht in de creatieve industrie*, Bussum, Uitgeverij Coutinho 2017.

Visser, in: T&C IE 2022

D.J.G. Visser, commentaar op art. 1 WNR in: T&C Geerts & Visser, *Tekst & Commentaar Intellectueel eigendom*, Deventer: Wolters Kluwer 2022.

Visser 2013

D.J.G. Visser, *Hoofdstukken Intellectuele Eigendom*, Amsterdam: Delex B.V. 2013.

Watt 2000

R. Watt, *Copyright and Economic Theory: Friends or Foes?*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2000.

Vakbladen

Aerde 2016

A.M. van Aerde, 'De Wet auteurscontractenrecht. Een nieuwe regeling voor de exploitatieovereenkomst tussen maker en exploitant', *ORP* 2016/1, p. 23 -30.

Haak & Truijens 2017

M.F.J. Haak & M.M. Truijens, 'GS Media/Sanoma: oppassen met bedrijfsmatig linken. Noot bij HvJ 8 september 2016, zaak C-160/15, ECLI:EU:C:2016:644 (GS Media BV/Sanoma Media Netherlands BV e.a.)', *NtER* 2017/1, p. 24 t/m 28. ([link](#))

Hugenholtz 2020

P.B. Hugenholtz, 'Artikel 18-23 DSM-richtlijn: Exploitatiecontracten', *AMI* 2020/6, p. 187 – 192.

Hugenholtz & Koedooder 1987

P.B. Hugenholtz & M.T.M. Koedooder, 'Klankjatten: juridische aspecten van sound sampling', *NJB* 19/26, december 1987, p. 1511-1515.

Mom 2013

G.J.H.M. Mom, 'Uitvoering in (strikt) besloten kring', *AMI* 2010/3, p. 81-91. ([link](#))

Teunissen 2018

P. Teunissen, 'Van interpretatie tot harmonisatie: grondrechtenafwegingen in het auteursrecht', *IER* 2018/40 ([link](#))

Schipper 2019

B. Schipper, 'De kunst van het samplen na *Pelham*. Grenzen aan het naburige recht van de fonogrammenproducent', *AMI* 2019/5, p. 162 – 166. ([link](#))

Schipper 2014

B. Schipper, 'Het chilling effect van Kraftwerk I/II op sound sampling. Pleidooi voor zelfregulering ter bevordering van samplegebruik', *AMI* 2014/4, p. 105 – 112.

Spoor 2006

J.H. Spoor, 'Auteurswet gewijzigd 18b Aw (parodie)', *AMI* 2006/4, p. 123-125.

Tweehuysen 2020

V. Tweehuysen, 'Digitale exemplaren in het auteursrecht', *NTBR* 2020/31 ([link](#))

Van Velze 2016

S.C. Van Velze, 'Het 'nieuw publiek' criterium hoort niet thuis in het Europese mededelingsrecht', *AMI* 2016, p. 57- 66. ([link](#))

Visser 2021

D. Visser, 'Nieuw auteurscontractenrecht 2021', *NJB* 2021/22, p. 1807 – 1814. ([link](#))

Van Wijnen 2004

Ph. Van Wijnen, 'De beperkingen van het auteursrecht', *Bb* 2004/9 ([link](#))

Krantenartikelen

R. van Gijssel, 'Sony Music stopt de samenwerking met Lil' Kleine', *De Volkskrant*, 21 februari 2022.
Showredactie, 'John Mayer na twintig jaar weg bij platenlabel', *AD*, 5 maart 2022.
Showredactie, 'ITV past contracten aan: deelnemers The Voice mogen muziek uitbrengen', *AD*, 2 maart 2022.

Internetbronnen

'Auteursrecht > Persoonlijkheidsrechten', *Auteursrecht*, auteursrecht.nl.
'Going for a song', <https://www.copyrightuser.org/create/going-for-a-song/>.
'Hoge Raad: beoordeling contracten tussen Martin Garrix en platenmaatschappij moet opnieuw', *Hoge Raad* hogeraad.nl
'How YouTube Works, Richtlijnen en beleid, Auteursrecht, Fair Use', *youtube.com*.
'Vereniging Buma en Stichting Stemra', *Buma/Stemra*, bumastemra.nl.
'Waarom en hoe meld ik mij aan?', Sena, Sena.nl.
'Wat is NORMA', *Stichting NORMA*, stichtingnorma.nl.
Alles over ons', Sena, Sena.nl.
C. Jeunink, 'Licentieovereenkomsten: afspraken over licentievergoedingen (Deel 3)', *Dirkzwager* 26 februari 2020, dirkzwager.nl.
J. Merkus, 'Likertschalen ontwerpen en analyseren voor je scriptie', *Scribbr* scribbr.nl, 21 augustus 2021.
M. de Vos, 'Waarom Taylor Swift haar oude albums opnieuw opneemt en uitbrengt', *NU.nl*, 12 november 2021.
M. Savage, 'Katy Perry wins in Dark Horse copyright appeal', *BBC* 11 maart 2022, bbc.co.uk.
Optreden tegen inbreuk', *Auteursrecht*, auteursrecht.nl.
S. Petit, 'Over mij', *danceadvocaat.nl*.
S. Petit, 'Overdracht van auteursrecht', *De Dance-advocaat*, danceadvocaat.nl, 22 oktober 2018
The Youtube Team, 'Updates to our manual Content ID claiming policies', *blog.youtube* 15 augustus 2019.
Titelcatalogus', *Buma Stemra* bumastemra.nl.
VIII. Honorarium', *Auteursrecht*, auteursrecht.nl.

Jurisprudentie

Hof van Justitie van de Europese Unie

HvJ EG 7 december 2006, ECLI:EU:C:2006:764 (*SGAE/Rafael Hoteles*).
HvJ EU, 16 juli 2009, ECLI:EU:C:2009:465, (*Infopaq*).
HvJ EU 4 oktober 2011, ECLI:EU:C:2011:631, r.o. 207 (*Premier League*).
HvJ EU 1 december 2011, ECLI:EU:C:2011:798, r.o. 150 sub 2 (*Painer*).
HvJ EU 15 maart 2012, ECLI:EU:C:2012:141 (*PPI/Ierland*).
HvJ EU 08 september 2016, ECLI:EU:C:2016:644 (*GS Media BV/Sanoma Media Netherlands BV*).
HvJ EU, 13 november 2018, ECLI:EU:C:2018:899, (*Levola Hengelo / Smilde Foods*).
HvJ EU, 29 september 2019, ECLI:C:2019:721, *AMI 2020/I*.
HvJ EU, 24 maart 2022, ECLI:EU:C:2022:763.

Hoge Raad

HR 25 maart 1949, ECLI:NL:HR:1949:134 *NJ 1950/643*.
HR 9 maart 1979, ECLI:NL:PHR:1979:AH8594, m.nt. L. Wichers Hoeth (*Dreeshuis/BUMA*).

HR 19 juni 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH7602 (*Buma/Chellomedia*)
HR 12 april 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY1532, r.o. 5.2.2.
HR 17 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1923 (*Martin Garrix/Spinnin' Records*).

Gerechtshof

Hof Arnhem – Leeuwarden 24 december 2019, , ECLI:NL:GHARL:2019:11117.

Rechtbank

Rb. Den Haag 8 februari 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:1111 (*AMP/Sena*).
Rb. Midden-Nederland 19 september 2018, ECLI:NL:RBMNE:2018:4388
Rb. Amsterdam, 24 juli 2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:5392. (*Phonographic Performance*).

Overig

United States Court of Appeals for the Ninth Circuit, 10 maart 2022, *Gray v. Hudson*,

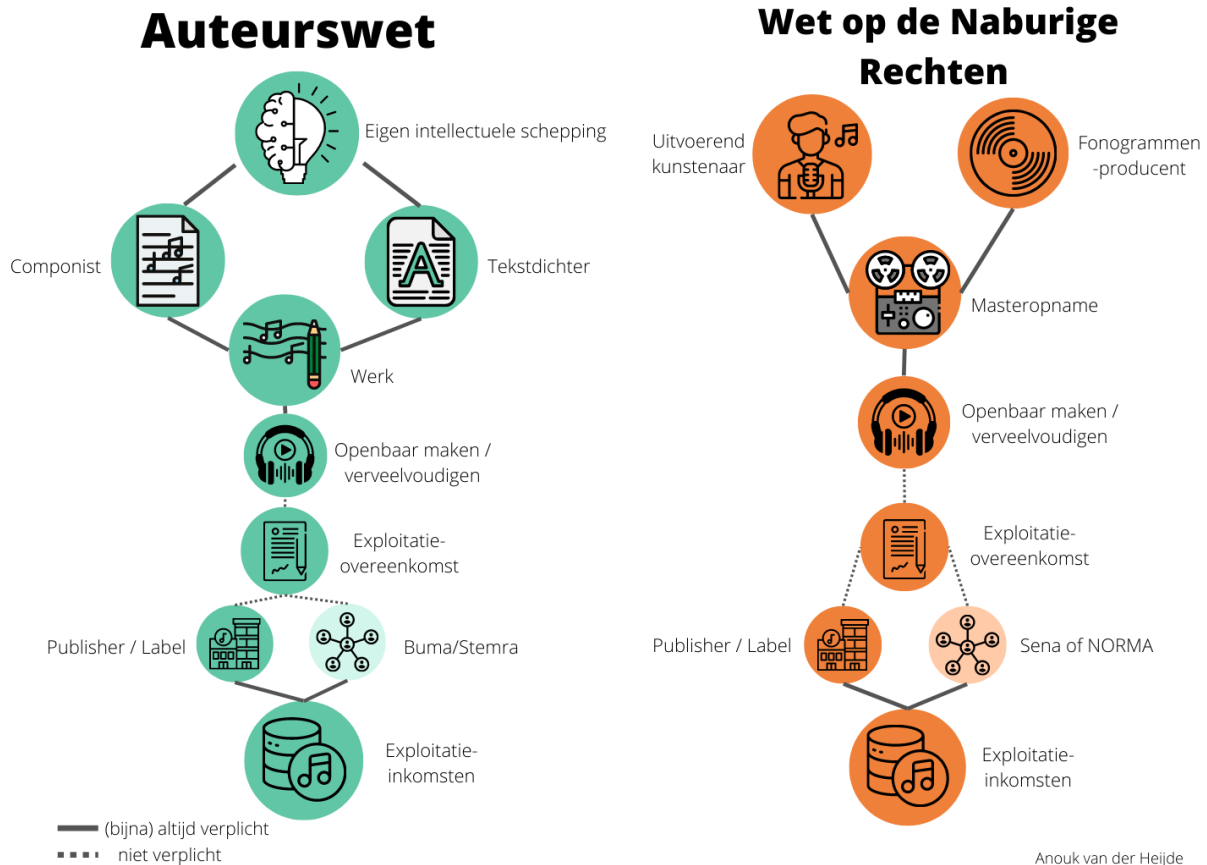
Kamerstukken

Kamerstukken II 1988/89, 21244, nr. 3 (MvT).
Kamerstukken II 2001/2, 28482, nr. 3 (MvT).
Kamerstukken II 2011/12, 33308, nr. 3 (MvT).
Kamerstukken II 2019/20, 35454, nr. 3 (MvT).

Bijlagen

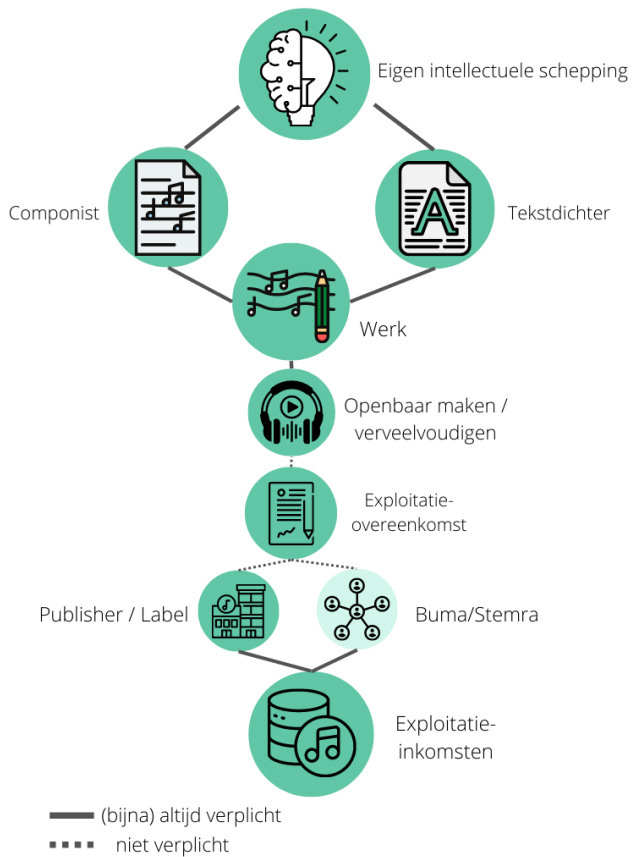
Bijlage 1: Definitieve versie eindproduct

Hoe werkt het muzikaal intellectueel eigendom in Nederland?

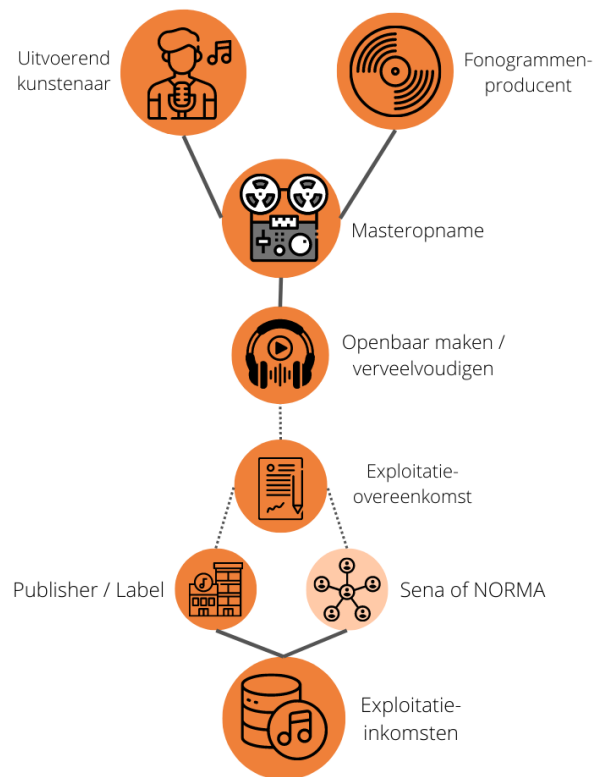

Bijlage 2: Testversie: Infographic versie 5

Auteurswet

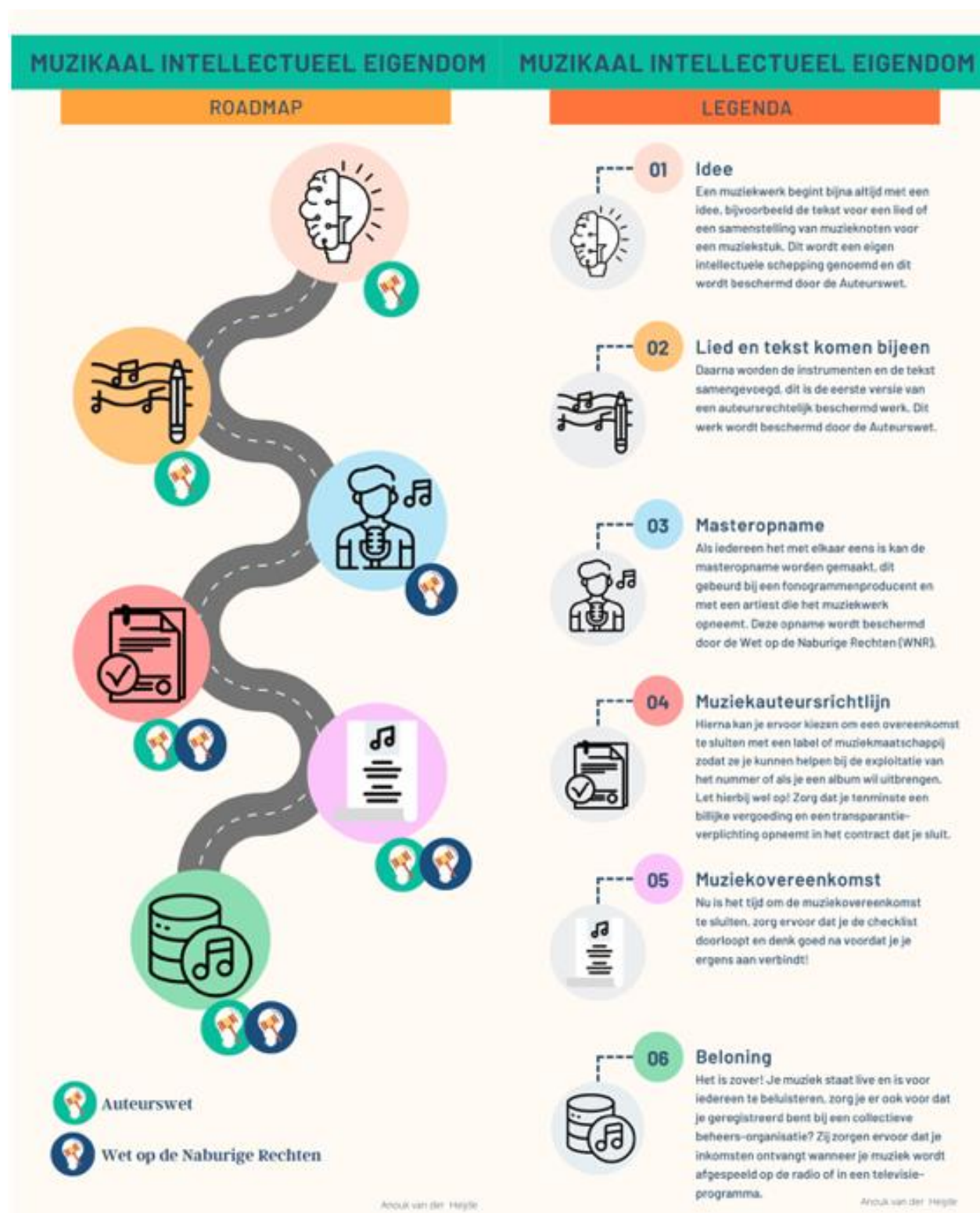

Wet op de Naburige Rechten

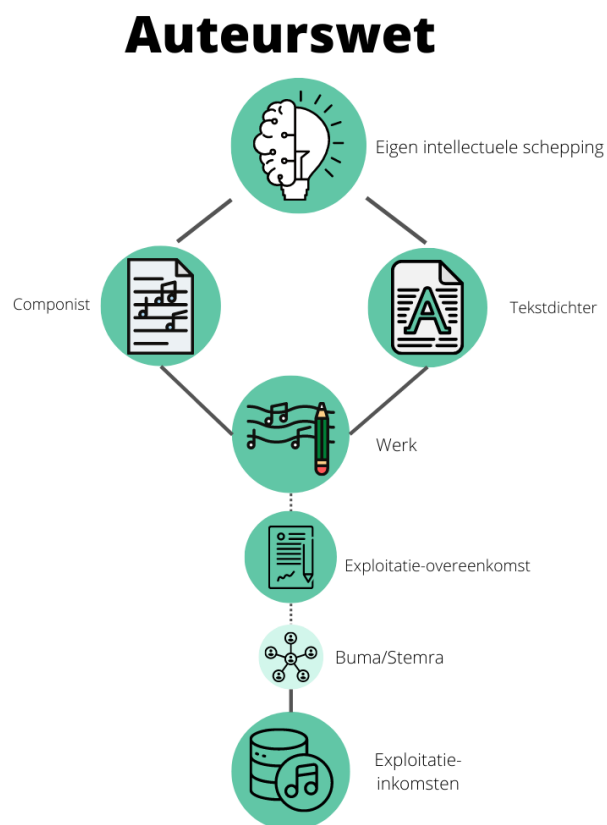

Anouk van der Heijde

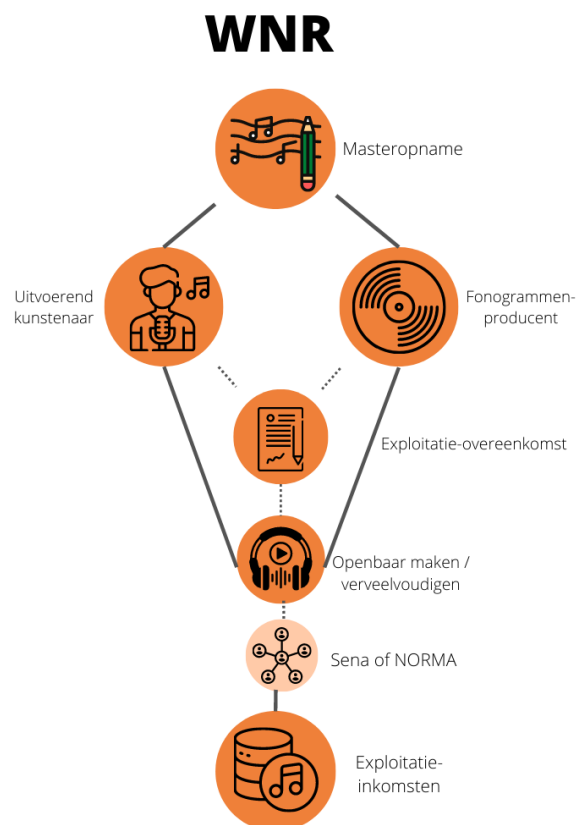
Bijlage 3: Testversie: Andere uitvoering infographic

Bijlage 4: Infographic versie 4

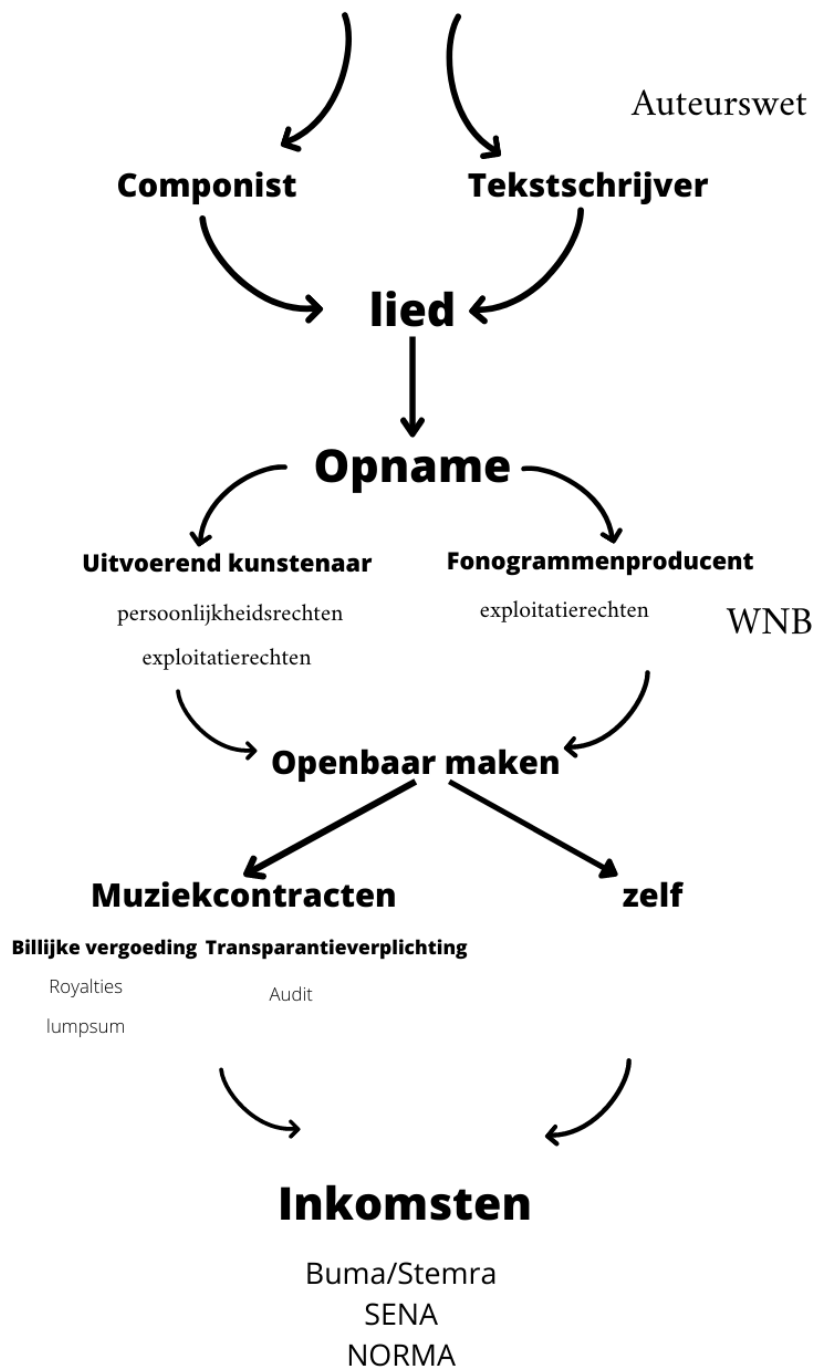
— (bijna) altijd verplicht
 niet verplicht

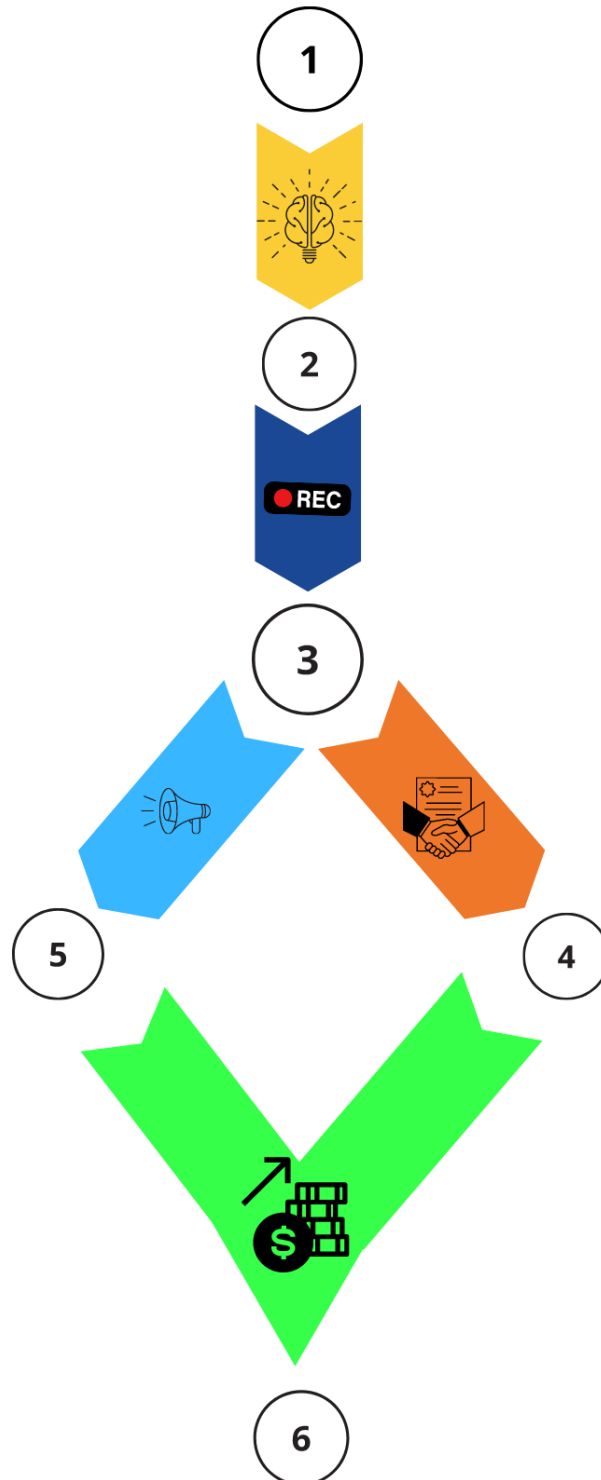
Anouk van der Heijde

Bijlage 5: Infographic versie 3

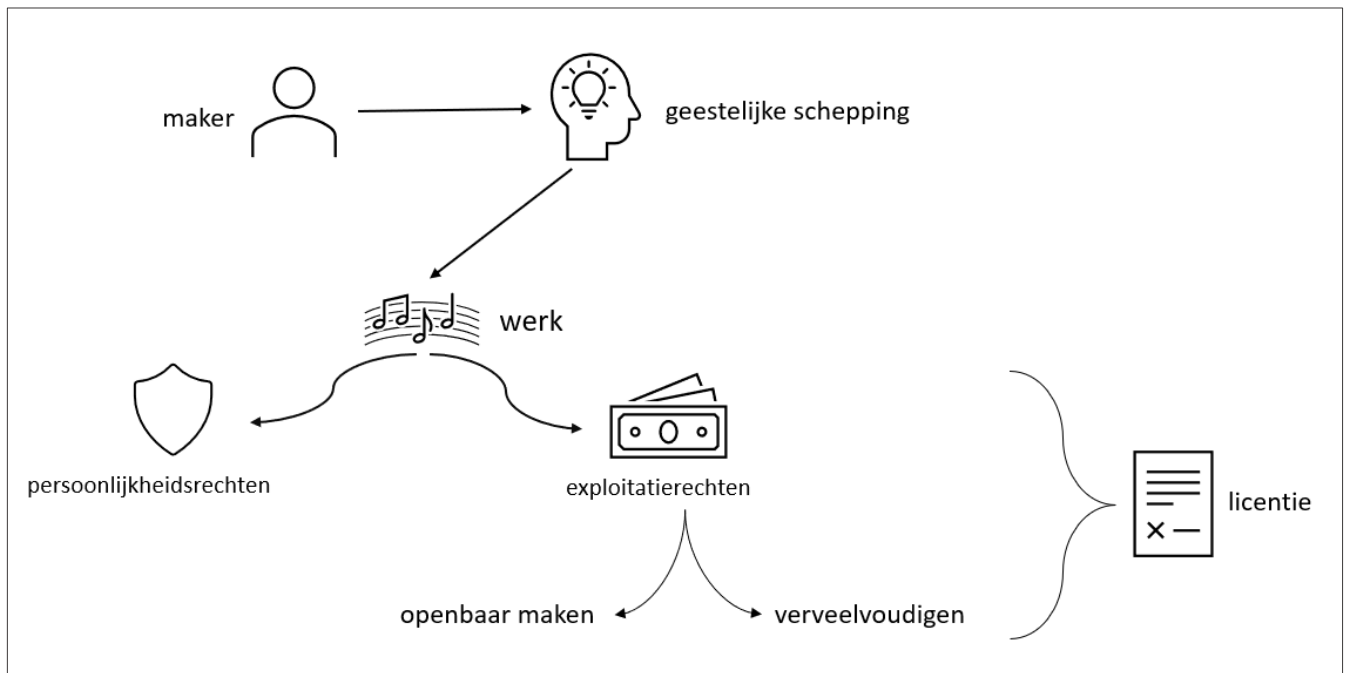
Idee voor een lied

Roadmap

Bijlage 7: Infographic versie 1

Bijlage 8: Legenda dossier onderzoek

<u>Topic</u>	<u>Wat wordt er onderzocht?</u>	<u>Keuze uit:</u>
Contractspartijen	Dit is een samenvoeging van contractspartij A en contractspartij B.	Beroepsgroepen uit de muziekindustrie in de contracten.
Contractsubject	Wat wordt er verdisconteerd in het muziekcontract?	Audio-opnamen, audio-visuele opnamen, muziekwerk, muziekttekst.
Soort recht	Welke wetten staan centraal in het contract?	Auteursrecht en Naburige rechten
Afstand van persoonlijkheidsrechten	Is er afstand gedaan van de persoonlijkheidsrechten?	Ja, Ja naamsvermelding, n/a
Billijke vergoeding	Is er een billijke vergoeding opgenomen in het contract?	Ja, Ja (engels contract), n/a
Transparantieverplichting	Is de transparantieplichting uit de Muziekauteursrichtlijn of de DSM-richtlijn opgenomen in de overeenkomst?	Ja, Ja 1 X per jaar, n/a
Exclusiviteit	Is er exclusiviteit afgesproken in het contract?	Ja, Nee, n/a
Duur van de exclusiviteit	Hoe lang beschikt de verkrijger over de exclusiviteit?	verschillende aantallen jaren, n/a of eeuwig.
n/a betekent niet aanwezig.		

Bijlage 9: Dossieronderzoek

Zie bijgevoegd Excel bestand.

Bijlage 10: Vragen enquête-onderzoek (vragen 1 tm 2a).

	vraag 1.	vraag 2.	vraag 2 a.
1	Ja	Muzieklabel	
2	Ja	Producer	
3	Ja	Publisher	
4	Nee		
5	Ja	Artiest	
6	Ja	Producer	
7	Nee		
8	Ja	Producer	
9	Ja	Producer	
10	Ja	Collectieve beheersmaatschappij	
11	Ja	Artiest	
12	Ja	Producer	
13	Nee		
14	Ja	Artiest	
15	Ja	Producer	
16	Ja	Artiest	
17	Ja	Muzieklabel	
18	Ja	Artiest	
19	Ja	Artiest	
20	Ja	Artiest	
21	Ja	Muzieklabel	
22	Ja	Componist	
23	Nee		
24	Ja	Componist	
25	Ja	Muzieklabel	
26	Ja	Muzieklabel	
27	Ja	Producer	
28	Nee		
29	Nee		
30	Ja	Anders namelijk:	Producent muziekevenementen
31	Nee		
32	Ja	Muzieklabel	
33	Nee		
34	Nee		
35	Ja	Artiest	
36	Nee		
37	Ja	Anders namelijk:	CEO

Bijlage 11: Vragen enquête-onderzoek (vragen 3 en 4).

Vraag 3.	vraag 4
Eens	Google zoekopdracht;
Niet mee oneens en niet mee eens	Vragen aan collega's;
Niet mee oneens en niet mee eens	Google zoekopdracht;
Eens	Specialist inhuren;
Oneens	Vragen aan collega's;Cursus of opleiding volgen ;
Niet mee oneens en niet mee eens	Google zoekopdracht;Fysiek boek pakken;
Niet mee oneens en niet mee eens	Google zoekopdracht;Vragen aan collega's;Fysiek boek pakken;
Eens	Google zoekopdracht;
Eens	Google zoekopdracht;Vragen aan collega's;Fysiek boek pakken;
Niet mee oneens en niet mee eens	Vragen aan collega's;Google zoekopdracht;
Niet mee oneens en niet mee eens	Google zoekopdracht;Specialist inhuren;
Niet mee oneens en niet mee eens	Google zoekopdracht;Specialist inhuren;
Eens	Google zoekopdracht;
Eens	Google zoekopdracht;Vragen aan collega's;
Niet mee oneens en niet mee eens	Google zoekopdracht;Vragen aan collega's;Specialist inhuren;
Helemaal mee oneens	Google zoekopdracht;Specialist inhuren;Cursus of opleiding volgen ;
Niet mee oneens en niet mee eens	Specialist inhuren;
Eens	Google zoekopdracht;Specialist inhuren;
Oneens	Google zoekopdracht;
Niet mee oneens en niet mee eens	Fysiek boek pakken;Cursus of opleiding volgen ;Google zoekopdracht;
Helemaal mee eens	Vragen aan collega's;Specialist inhuren;
Oneens	Google zoekopdracht;Vragen aan collega's;Specialist inhuren;
Niet mee oneens en niet mee eens	Google zoekopdracht;
Eens	Muziekconferentie bezoeken;
Eens	Vragen aan collega's;
Oneens	Specialist inhuren;
Eens	Fysiek boek pakken;Google zoekopdracht;Specialist inhuren;Vragen aan collega's;

Bijlage 12: Vragen enquête-onderzoek (vragen 5 t/m 7).

vraag 5.	vraag 6.	vraag 7.
Infographic	Optie 4	LinkedIn;
Infographic	Optie 1	LinkedIn;
Infographic	Optie 4	LinkedIn;
Infographic	Optie 4	Blogpost;Nieuwsbrief/e-mail;
Informatieve video	Optie 2	Blogpost;LinkedIn;Workshop;Instagram;
Informatieve video	Optie 3	Nieuwsbrief/e-mail;Mond-op-mond reclame ;Instagram;Facebook;
Informatieve video	Optie 4	Facebook;Vaktijdschrift;Nieuwsbrief/e-mail;Blogpost;
Infographic	Optie 4	Mond-op-mond reclame ;Nieuwsbrief/e-mail;LinkedIn;
Informatieve video	Optie 4	Nieuwsbrief/e-mail;Workshop;Blogpost;
Blogpost	Optie 1	LinkedIn;Nieuwsbrief/e-mail;Vaktijdschrift;
Informatieve video	Optie 4	LinkedIn;Vaktijdschrift;Nieuwsbrief/e-mail;Workshop;
Infographic	Optie 1	LinkedIn;Mond-op-mond reclame ;Nieuwsbrief/e-mail;
Blogpost	Optie 2	Blogpost;Vaktijdschrift;
Infographic	Optie 4	Instagram;LinkedIn;Nieuwsbrief/e-mail;
Informatieve video	Optie 1	Nieuwsbrief/e-mail;
Uitgebreid document	Optie 2	Blogpost;Instagram;Facebook;
Informatieve video	Optie 4	Nieuwsbrief/e-mail;
Infographic	Optie 2	Blogpost;LinkedIn;Nieuwsbrief/e-mail;
Blogpost	Optie 1	Facebook;Nieuwsbrief/e-mail;Blogpost;
Uitgebreid document	Optie 4	Nieuwsbrief/e-mail;
Uitgebreid document	Optie 2	LinkedIn;Blogpost;Vaktijdschrift;
Uitgebreid document	Optie 3	Nieuwsbrief/e-mail;
Uitgebreid document	Optie 4	Nieuwsbrief/e-mail;
Informatieve video	Optie 2	Muziekcongres;
Blogpost	Optie 2	LinkedIn;Blogpost;Vaktijdschrift;Muziekcongres;Nieuwsbrief/e-mail;
Uitgebreid document	Optie 4	Nieuwsbrief/e-mail;
Blogpost	Optie 1	Blogpost;LinkedIn;

Bijlage 13: Promotietekst voor het enquête-onderzoek op LinkedIn

Sander Petit (He/Him) • 1ste

Attorney-at-law for the creative industry ♦ Founder & managing partner o...

3 d • 🌐

Hello ondernemers & geïnteresseerden in de muziekindustrie!

Sinds februari 2022 is **Anouk van der Heijde**, student HBO-Rechten aan de **Hogeschool Leiden**, bezig met haar afstudeeronderzoek bij **Backstage Legal** & De Dance-advocaat.

Intellectueel eigendom (ook wel "IE" of "IP" genoemd) kan soms een complexe wirwar van regeltjes en uitzonderingen zijn. Ik vind het daarom belangrijk om mijn kennis daarover te delen op een manier die voor jullie goed werkt.

Het doel van het onderzoek van Anouk is het verduidelijken van muzikaal "IE" voor (beginnende) ondernemers & belanghebbenden in de muziekindustrie. Anouk heeft daarvoor een vragenlijst opgesteld over jullie voorkennis en informatievoorkeuren.

De onderzoeksresultaten zullen door middel van **#legaldesign** worden verwerkt in een passende oplossing om de betreffende rechten en partijen beter inzichtelijk te maken. Bewustzijn van rechten leidt namelijk tot slimmere deals, meer opbrengsten en minder risico's.

Om het onderzoek zo volledig mogelijk te maken, verwerkt zij ook de respons van belanghebbenden uit de praktijk. Deze resultaten dragen uiteindelijk bij aan zowel de betrouwbaarheid als de validiteit van het onderzoek. Je zou ons (en daarmee jezelf ;-)) enorm helpen door onze vragenlijst in te vullen. Je vindt de vragenlijst op: <https://lnkd.in/giuyFcdP>.

Alvast veel dank!

Anouk & Sander

Bijlage 14: Tweet van de Dance-Advocaat ter verspreiding van het enquête-onderzoek

 Thread

De Dance-advocaat
@DeDanceAdvocaat

...

Mijn afstudeerders doen onderzoek naar twee onderwerpen: 1) kennis over [#intellectueeleigendom](#) in de [#muziekindustrie](#) en hoe jullie die kennis het liefst/best tot je nemen en 2) hoe de wereld van [#syncdeals](#) het beste door middel van [#legaldesign](#) in kaart kan worden gebracht.

[Translate Tweet](#)

9:28 PM · May 31, 2022 · Twitter Web App

Tweet your reply

Reply

De Dance-advocaat @DeDanceAdvocaat · 11h

...

Replying to [@DeDanceAdvocaat](#)

Je kan ons (en jezelf) helpen door de volgende questionnaires in te vullen. 1 = [bit.ly/informatievoor...](#) en 2 = [bit.ly/OnderzoekSyncD....](#) De onderzoeksresultaten en aanbevelingen worden gepresenteerd in onder meer een stroomschema & [#infographic](#).

 1

De Dance-advocaat @DeDanceAdvocaat · 11h

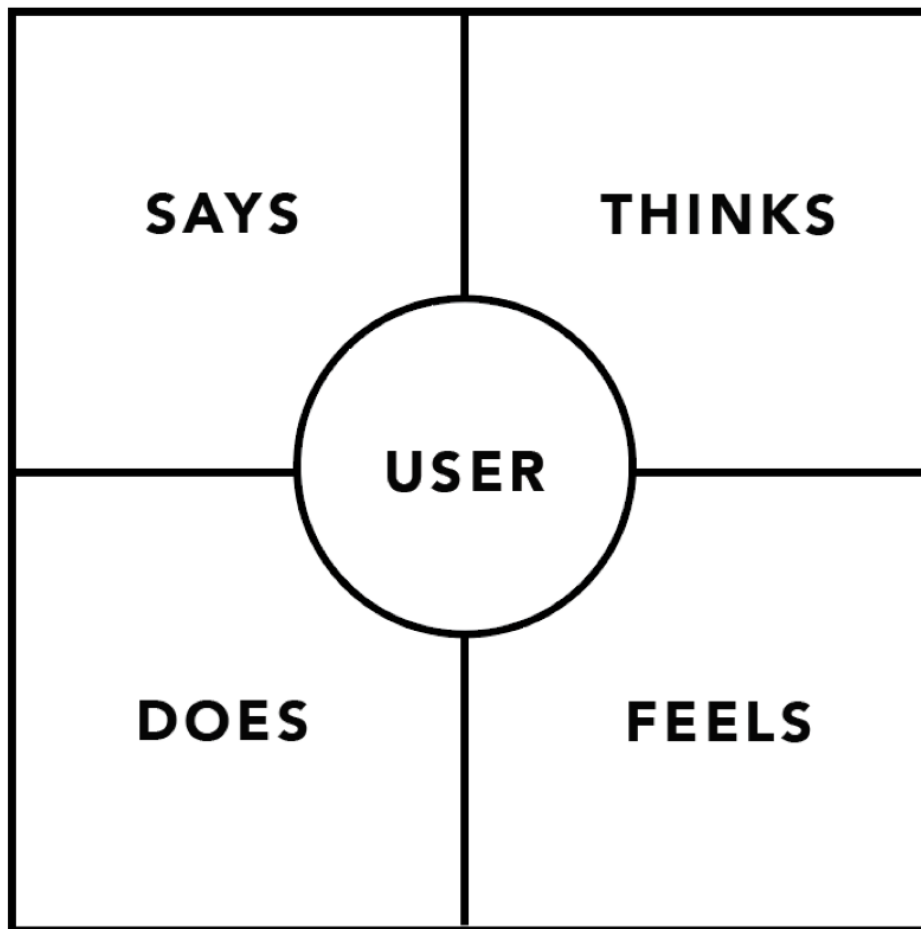
...

Deze onderzoeken worden verricht en gecoördineerd door [@BackstageLegal](#), [@HSLeidenNL](#) en mij. Heb je vragen, opmerkingen of input? Je weet me te vinden!

Bijlage 15: Template gebruikt voor de empathy map.

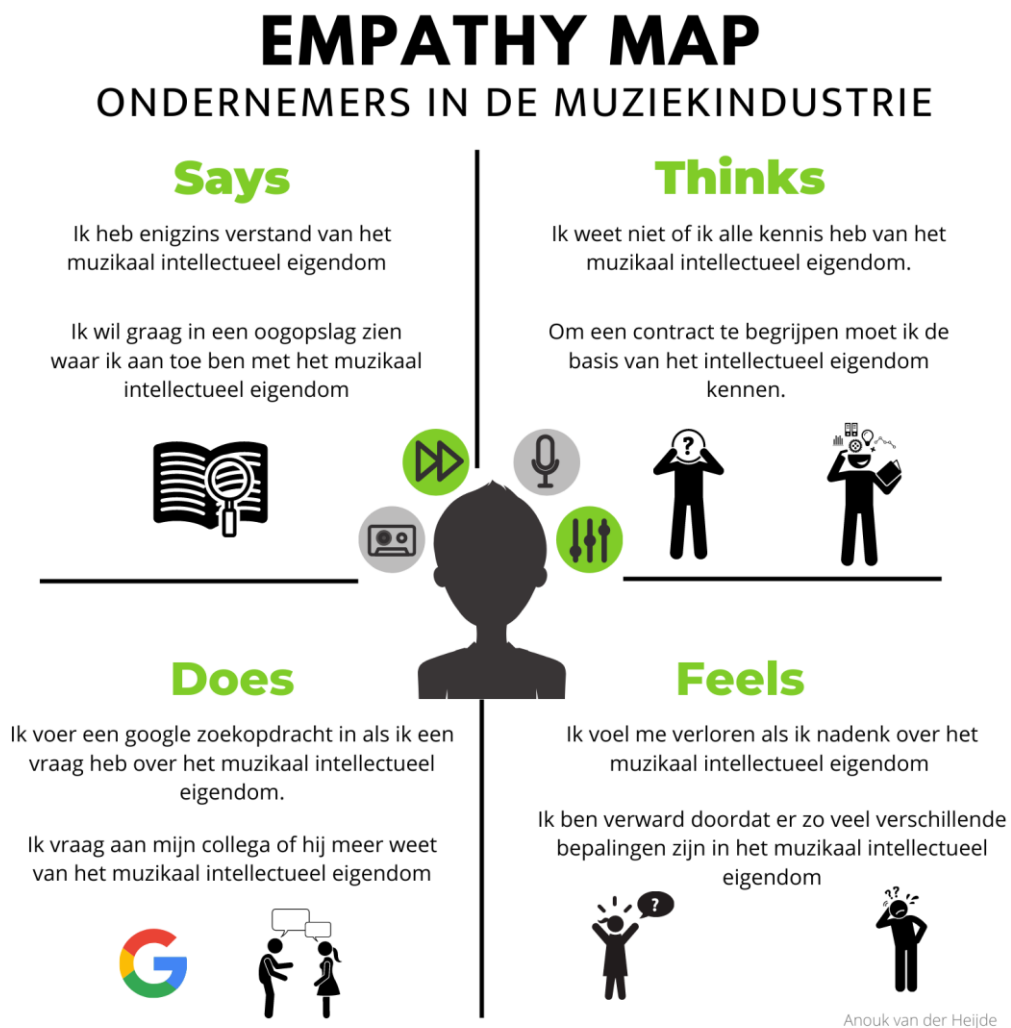
EMPATHY MAP

NNGROUP.COM **NN**/g

Figuur 12: bron: <https://www.nngroup.com/articles/empathy-mapping/>

Bijlage 16: Empathy map voor ondernemers in de muziekindustrie

Bijlage 17: Persona 1: Michel

MICHEL

Publisher

38 jaar

"Ik zit al wat langer in de business, dus ik weet waar ik het over heb. Ik houd van niet te veel poespas, alles moet snel en efficiënt worden geregeld."

INTERESSES

- Bedrijfskunde
- Bedrijfsprocessen

STERKE PUNTEN

- Daadkrachtig
- Analytisch
- Realistisch

BEHOEFTE

- Duidelijkheid
- Deadlines
- Overzicht

GEDRAG

- Gefocust
- Analytisch
- Timide

WAARDEN

- Punctualiteit
- Loyaliteit
- Eerlijkheid

DOELEN

- Efficiëntie
- Verbeteren van bedrijfsprocessen

PERSOONLIJKHEID

introvert extravert

denken doen

Anouk van der Heijde

Bijlage 18: Persona 2: Sanne

SANNE

Label - talent manager

28 jaar

"Ik ben een echt mensensmens, en ieder mens is anders. Ik voel aan wat mensen precies nodig hebben en daar ga ik dan mee verder. Ik vind het prettig als ik iets kan gebruiken in de praktijk wat er goed uitziet."

INTERESSES

- Social media
- Mindfulness

STERKE PUNTEN

- Empatisch
- Sociaal
- Vriendelijk

BEHOEFTE

- Duidelijke communicatie
- Mooie vormgeving
- Gebruiksvriendelijkheid

GEDRAG

- Intuïtief
- Open houding

WAARDEN

- Vrijheid
- Avontuur
- Vrolijkheid

DOELEN

"De muzikwereld is een plek waar iedereen zich thuis zou moeten voelen."

PERSOONLIJKHEID

introvert extravert

denken doen

Anouk van der Heijde

Bijlage 19: Mogelijke oplossingen voor het kernprobleem

	Voordelen	Nadelen
Blogpost	☒ Goede bereikbaarheid in Google ☒ Een goede blog zorgt voor naamsbekendheid ☒ Expertblogs worden vaak goed gelezen	☒ Kost veel tijd ☒ Korte spanningsboog van de lezer ☒ Verhaal is niet in een oogopslag duidelijk
Infographic	☒ Informatie wordt snel verwerkt. ☒ Beelden zijn voor iedereen universeel. ☒ Visueel aantrekkelijk. ☒ Infographics dienen ervoor om in een oogopslag een boodschap over te brengen. ☒ Veel informatie in een afbeelding. ☒ Pak je er gemakkelijk bij indien je een vraag hebt	☒ Te weinig ruimte om het kernprobleem uit te leggen.
Video	☒ Mensen kijken graag naar video's ☒ Informatie blijft goed hangen ☒ Erg geschikt voor mobiele gebruikers	☒ Kost veel tijd ☒ Niet voor alle doelgroepen geschikt ☒ Elke keer dat je een vraag hebt moet je de hele video bekijken ☒ Lastig aan te passen wanneer wetgeving verandert
Poster	☒ Kan je overal ophangen ☒ Geen internetverbinding nodig	☒ Niet directe verbinding met de doelgroep ☒ Kost veel tijd om uit te printen en te distribueren ☒ Pak je niet gemakkelijk erbij indien je een vraag hebt. ☒ Wordt niet vaak gebruikt in de juridische wereld
Uitgebreid document	☒ Veel ruimte voor informatie ☒ Uitgebreide uitleg	☒ Niet aantrekkelijk ☒ Leest niet gemakkelijk weg ☒ Als je een vraag hebt wil je graag snel antwoord en niet een heel document doorlezen